

MANES
THRENODIA

P. JOSEPHI BIANCHI

VETERIS

GYMNASII UTINENSIS

PRAEFECTI

Editio Secunda

Auctor et corrector.

UTINI

APUD TYP. ARCHIEPISCOPALEM

1864.

Lectori.

Cum in prima hujus Operis editione (utpote imperfecto apographo conformata) non infrequentes occurrant errores, qui in partem minus aequam Auctoris mentem divertant, et propositi argumenti derogent dignitati: necesse fuit hanc alteram suscipere, quam ab hujusmodi mendis pro viribus expurgatam, et multis in locis auctam et castigatam tibi, candide Lector, prout tua postulat et in extinctos pietas, et in laudatos viros reverentia, commendatam volumus; eamque quin sis bono atque lubenti animo excepturus ineptitudinis nostrae satis conscii non praesumimus, nec humanitatis tuae parum memores dubitamus.

LIBER PRIMUS.

Effulta excelsis moles operosa columnis
Ecce sinus aperit surgens, deductaque late
Alta theatriali convertit cornua flexu.
Dumque aditus fugiens per subdita saxa requirit,
Utrunque exstructis praetendit brachia muris,
Aedemque, atque situs sanctis, amplexibus ambit.
Juliadum pietas; magnique incensa cupido
Nominis, et patrii ambitio generosa decoris
Extudit, et coepto junctas exercuit omnes
Insignes studiis, operumque laboribus artes.
Monticolae acria delapsi rupe Cyclopes
Incubere alacres operi, dorsoque, manuquo
Montes vectarunt patrios, sylvasque Deosque,
Et patiens humeros submisit pondere tellus.
Si qua fides vulgo, fuit aut divinitus olli
Ingenium, aut rerum fato prudentia major

Primus qui dixit rebus non asper egenis :
 Ossa extinctorum tumuli dignentur honore,
 Et dispersa locum inveniant, et fessa quietem.
 Nam mox queis placidam versat clementia mentem,
 Candidaque illabens collustrat pectora virtus,
 Consurgunt studiis, partesque assensibus implent :
 Ipsamque ante urbem, dias ubi luminis auras
 Hauserunt primum, exuviis statuere suorum
 Commune hospitium, et placandis manibus aram.
 Ipsa decus mirata tuum, Urbs pulcherrima, celso
 Quae pendes clivo, atque pedes Turri abluis undis,
 Haud minor Ausonias amplectens laeta Sorores,
 Lauris haud renuis capitis miscere cupressos,
 Sufficis et vires, refoves et laude labores.
 Haud secus alma Parens rerum Rhactumque Gygenque
 Enceladumque immani postquam excusserat alvo,
 Anguipedes gremio natos amplexa fovebat
 Multa putans. Nequeunt expleri corda tuendo
 Brachia circumstantes jam crispantia montes,
 Et solium magni mox concussura Tonantis.
 Tum Dis terribiles visus, tum pectora bello
 Invicta, et vix fulmine perfringenda secundo;
 Nuncque hunc, nuncque illum spectans, laetatur et horret.
 Culmine Fama loquax passis en constitit alis,
 Solvit et innumeras merita in praeconia linguas.
 Currunt miraturae ingens opus undique gentes :
 Ipsa suos inhians properat Germania montes,
 Fessusque alpina descendens caute viator
 Formosam Italiam primo usque ab linine discit.
 Tranquillo patet, et moesti silet area campi,
 Et secura quies pacalibus accubat oris.
 Una domus capit urbem lapsi et fragmina saeculi !
 Aspice fusus humi hostis dormit proximus hosti,

Parque minori marceat eodem pulvere maior.
 Jam cineres humilis miscet cum paupere dives,
 Nec miseri vultus aut infortunia sordent.
 Morte manus torpet, vacua et vox faucibus haesit:
 Sic vota hic hominum fastusque, probrumque, decusque
 Jactae vanescunt terrae tumultata pugillo.

Nocte Deus septus surgens super ardua rerum,
 Tempus ubi vasto complectens omnia flexu
 Torquet inexhausto redeuntia saecula motu,
 Fertque, refertque vices et habent mortalia casum:
 Vitae hominis magna devolvit stamina dextra,
 Tresque addens lucis radios, tres nubis aquosae,
 Et gemitus venti miscens, lacrymasque doloris.
 Signat iter, numeratque dies, spatioque sepulchri
 Metitur cursum. Caput at tectura cadentis
 Tu, Pietas, ades, extentis et suscipis ulnis.
 Ossa fovens miserata sinu, pacemque serenis
 Condiscens oculis, divinae particulam anrae
 Excutis, et melioris pascis imagine vitae.
 Nec piget Assyrio cineres perfundere amomo,
 Et circum tumulos plenos Jove ducere somnos.
 Deducis coelo arcano tu murmure lunam,
 Quae cadit, et radiis lambit morientibus urnas.
 Huc umbras, Cyparisse, tuas, huc projice, clamas.
 Flectitur illa, quatitque nigras e crinibus umbras.
 Huc venias, dicis, laetabilis aura Favoni.
 Et volat illa gemens, prono et jam vespere, saxo
 Insidens, violae raptum deponit odorem.
 Sub Jove stridentes sicco, ventisve repulsos
 Tu Lemures recreas, protritaque passibus ora
 Vel faba alis nigra, fumo vel pascis odoro.
 Non tibi inaurato taurus cadit hostia cornu;
 Sanguine non gaudes atro, dextraque corusca

Non scindis nimbos, nec inania murmura mites:
 Carmine sed moesto, et mica saliente piaris.
 Vota rogantum te, Dea, non fecere nocentem.
 Te miseri fecere Deam. Te moesta virorum
 Ora vocant, timidaque sonant te voce minores.
 Seu prece circumeas tumulos, seu lampade lustres,
 Sanctam sive Crucem ferali cespite figas,
 Grandior appares, divina et luce refulges.
 Fabula nigrantes succincta pavoribus alas,
 Di longae noctis, quorum jam Numina nobis
 Mors instans majora facit, maciesque metusque
 Diffugiunt visu, et lapsos mors conterit una.
 Salve, cara manus, flentis qui lumina tergis,
 Et sepelis lacrymis perfusa fidelibus ossa.
 Tu vitam et mortem decoras, lenisque dolores.
 Tu miserum aerumnis aufers, coeloque resignas.
 Dulce hinc succurrit patria deponere terra
 Morte caput perculsum, blanditurque cadenti
 Quidquid sit compti illud munus inane sepulchri.
 Divitum at electas nequeo cur visere sedes
 Quin caput invisum, duroque sopore solutum
 Pauperis in media pedibus scindatur arena?
 Nudum heu! contemptumque jaces, miserabile vulgus:
 Vix tibi dat cespes tumulum, indictumque per agros
 Projiciere pecus, furtivo quod pulvere spargit
 Natura, et raro donat mitissima flore.
 Non tibi dissiliens crepitanti rivulus unda,
 Aut ducent placidos lethaea papavera somnos.
 Non tibi saxorum moles impervia, longe
 Quaesita aestivis emitur non solibus umbra,
 Quosve potest morti tumulisque ars addere cultus.
 Mundi vile solum, terra, ultima portio rerum
 Quam dat avara manus, pretiosior hospite, vultu

Converso jacitur miserae solatia mortis.

Apparet domus intus et atria longa patescunt;

Funera densantur circum, juvenumque senumque

Ossa exesa sita magno cumulantur acervo,

Et sua mors aperit tristi spectacula Circò.

Clepsydram en vertens tumuli de vertice Tempus

Supremam emittit ruptam singultibus horam.

Parcae congesto viduant hic saecula penso;

Humanac et stirpis decussis frondibus arbor

Flectitur, et sparsi marcescunt pulvere foetus.

Centeno assurgens capite, atque avido ore dehiscens

Heu! ponis tandem, immanis tu bellua vulgus,

Cervicem, atque una es centum vix condita bustis.

Centimanus Bryaracus sic turbine tortus et igne,

Exanimis jacet antiquae inter brachia matris.

Jamque novem sparsis implentur jugera inembris,

Tantisque apparet tellus angusta ruinis.

Grex inopum infelix, campo ergo spargeris omnis!

In cineres abeunt fossoris pulsa ligone

Ossa lacertorum, con fractaque rastra genarum,

Costarum crates, nutantes pulvere calvae:

Perque putres frontis foveas, perque oris hiatus

Assultat bufo, excussusque exhibat anguis.

Atrati interea Patres, sanctusquæ Senatus

Exuti trabea, depulsi ac morte curuli

Porticibus vastis, latebrosi ac fornicis antris

Ordine sternuntur longo, celebrantque Penales.

Per lapides illis positos nomenque decusque

Moesta suum quaerit, tumulisque Urbs tota recumbit.

Quisquis sis, Libitinae celsa palatia frustra

Si manibus venies vacuis conaris adire:

Te nudum ac plorantem limine spernet avarus,

Rejicietque Charon parvo offert qui aere sepulchrum.

Cultum illatis decernens Fortuna, locumque,
 Censo hic pensamur, Dis et locus altior aequat.
 Haud notus meritis, aggesto at splendidus auro,
 Magnas fudit opes pleno cui copia cornu,
 Felicemque vocat stolidi reverentia vulgi,
 Aspice ut elatus fastu, et jam in Numen iturus
 Hic nigro erigitur glomerans se fabula busto:
 Atque rogo raptis barbamque, comasque favillis
 Foedatus, somno mersas exuscatat umbras,
 Et nusquam par stare caput, cunctosque minores
 Advertens, humili in fovea jacuisse recusat,
 Et jove sub nudo immemorem traducere noctem;
 Inter et indigetes sedem sibi vindicat emptam.
 Hic tandem vili sejunctus plebe, malisque
 Altior humanis, rectus, Dis proximus adstat
 Hinc se, illincque Jovem prostrato paupere mensus.

Mors poste in primo centenis faucibus hiscit,
 Nativeque inopem coeno unguibus abripit uncis,
 Jucundam praebens obscoenis vermibus escam.
 Absorpta heu! oculis, miseris, plebs, obsita pannis,
 Cui res stricta domi, patrumque inglorius ordo,
 Quaeque genus dominosque tibi facis ipsa rogando:
 Dura tibi sacrum tellus caput obruit, urget
 Ferrea nox, erratque niger per lumina somnus.
 Jam patiens operum, parvoque assueta, Penates
 Aut operis nudos, fulcis aut fuste cadentes,
 Vesta foco et trepidat gracili contracta favilla.
 Coeno equidem reptas, tibi sed minus anxia mentem
 Spes agit, et modico tenduntur pectora voto.
 Vitam laudandae servans tu mortis in usus,
 Irati pondus coeli fers dura Deosque,
 Nec tibi dulce mori tantum pulchrumque videtur.
 Pro patria majora potes, plebs sedula, vivis

Annos producens manibus tenuique Minerva,
 Non piget ingenuas mentem excoluisse per artes,
 Et census labor, ingenium est tibi gaza manusque.
 Inde suum per te omnem sumit vita decorem,
 Laetior itque dies meliori ducta metallo.
 Rerum nutantem firmas tu immota columnam:
 Verteris, et trepido miscentur cuncta tumultu.
 Atlas tu impositi sudans sub pondere mundi
 Spem gaudes anni invitae nunc credere terrae;
 Jamque seges surgens flavet, jam prata virescunt,
 Jamque gravis pendet maturis fructibus annus.
 Nunc effossa solo pretiosa pericula tractas,
 Emicat et manibus, sectisque canalibus actus
 Effluit aurato resolutus Jupiter imbre.
 Per mare pauperiem fugiens per saxa, per ignes,
 Et vaga longinquis repetens compendia terris,
 Opposito jungis fulgentes cardine soles:
 Hinc spatia abscedunt, terraeque, urbesque propinquant.
 Labitur et placidis fusus complexibus orbis.
 Non tibi desidia molles, et marcida luxu
 Otia, sed durum moderatur mascula pectus
 Simplicitas, multo et virtus quaesita labore,
 Et mite ingenium, et praesens sub pectore Numen.
 Sustineant sceptrorum immania pondera reges:
 Nobilis inter avos numeret Japetumque Jovemque,
 Et nigros rēgat densatō pulvere vultus:
 Grande decus docta frondescat laurea fronte:
 Servet opes dives, pleno et se proluat auro:
 Immensus pateat merces mutantibus orbis:
 Tu puros serva, falli plebs nescia, mores.
 Hoc ritu vixere vetus quos protulit aetas
 Dis mistos, cum mater adhuc cultoribus esset
 Tellus, nec Divum vultus horresceret insons;

Et plenis injussa Ceres fluitabat aristis
 Foecundis contenta Notis et rore marito,
 Et bona frugiferos spectabant sydera campos.
 Ut fax, quae absumpta paullatim Pallade, fungos
 Allambit tremula et lacrymoso stridula fumo
 Ingeminat moriens noctem, et loca foedat odore:
 Stramine fusus inops animam sic anxius efflat,
 Et visu horrescunt gentes, vultumque retorquent:
 Nec quisquam discit nomen, defletque ruinas.
 Turba ingens inopum, miseri faex ultima vulgi
 Jam bolis sueta injectis et furfure vesci,
 Et cunctis animamque et tergora vendero, vili
 Fertur sandapila, et plenis devolvitur undis.
 Scruta et centones, paleas, fractosque ligones
 Vidisses, sparsasque colus, revolutaque pensa.
 Hic senior morbos, junior sua vota reliquit,
 Pullatas vidua hic vestes, et virgo corollas.
 Non emitur bustum vitis his millibus unum,
 Nec tunicam valet, aut qua quisque includitur assem.
 Tandem aliquando jaces, vulgus, quem fessus alendo
 Destituit mundus frusto, dorsoque retrusit!
 Cessavere tuae tandem cum voce querelae,
 Nec questu incestas aures, nec lumina vultu!
 Magna refers tamen indecoris tu munera mortis,
 Dignatur locuples inopem calcare jacentem!
 Turbida imaginibus surgentia somnia diris, *
 Quae circum erratis loculos, tristisque cupressi
 Per tremulas frondes frigus captatis opacum,
 Tingite jam fuscas radiis surgentibus alas,
 Extinctique caput manibus substollite, rebus
 Et pictos laetis cornu deducite somnos...
 Cuja es fossoris duro quae excussa bidente,
 Ossea circumvolveris atro in pulvere, calva,

Et coelum quaeris defunctis sole lacunis?
 Vitale extinxit gelido mors flamine lumen:
 Disjecit nomen fugiens cita temporis ala,
 Et mutis totam tenebris te oblivia condunt.
 Moribus, ingenio, virtute et fortibus ausis
 Heu quantum laudis poterat famaеque parari!
 Omnium enim exsortem haud finxit Natura, manusque,
 Ut cunctis, geminas mater concessit, et: hisce
 Ex me, inquit, susceptis, per te caetera sumes.
 Quid tu?.. strata solo aeternum obmutescis, hiasque
 Forte manum poscens jacta quae donet arena.
 Nos capiti ignoto quos nunc tribuemus honores?..
 Accipe quod ferimus tamen hoc tu triste papaver,
 Sitque comes viridi canit hic qui gramine gryllus.
 Jam loca tuta silent circum: Dolor ipse trecentis
 Conticuit linguis, pullo et velatus amictu
 Audire haud patitur notas, nec reddere voces.
 Undique praesentem protendunt omnia mortem:
 Ipsemet incedens deserta per aequora campi,
 Motus, quo rapitur devexo cardine mundus,
 Restitit hic, dices, Naturaque nixa sepulchro
 Fessa manus posuit, factoque hic sine quievit ....
 Quo rubus, ac subito miscetur glarea motu?
 En galea insignis turbato pulvere alauda
 Exilit, et fugiens rapidis secat aethera pennis.
 Dum mortem horrescunt homines, fugiuntque sepultos,
 Sola inter tumulos, volucris peregrina, vagaris,
 Et fundis laetos inflato gutture cantus?
 Partem aliquam morientum, Di, referatis ad aures!
 Moestam transiliens et foetam manibus oram
 Hei mihi! in adversam offendit pes devius urnam,
 Longum quae gemitum rupti ceu pectoris edit.
 Parce, umbra infelix, precibus si flecteris ullis.

Non huc pauperiem illusum, sedesque modestas
 Venimus, at lapsis quaesitum oracula rebus.
 Sede beatorum, et nigro depulsa Senatu,
 Debita quod rigido haud tuleris tua dona Charonti,
 Circa inopum tumulos, umbra illaetabilis, erras.
 Jamque absumpta situ, et lethalibus atra favillis,
 Terram, qua tegetis, manibus pedibusque repellis,
 Semirutosque effers foedo de pulvere vultus:
 Atque indignanti similis, similisque minanti,
 Et calce et pugno venales conculcis urnas.
 Jamdudum laetare, ferox, dominumque superbum
 Demetire jacens: tibi proximus ecce quiescit:
 Aequales mater cunctos tegit optima tellus.
 Dirum si ignavis omen, si opprobria stulto,
 Docto sunt monimenta viro, si praemia forti,
 Consulit et patrios recolit cum Gloria fastos,
 Cur hominum intuitu miseris celabimus urnas?
 Patrum religio, rerumque magistra vetustas
 Qua populosarum funduntur strata viarum
 Constituit tumulos, fortunatamque vocavit
 Terram qua plures heroum manibus aras
 Vidisset positas votivo flore nitentes.
 Unde oculos in eas vertens digitumque viator:
 Virtutem, dicat, sedem hic posuisse putandum est,
 Hospes nam viva excipitur, coliturque sepulta.
 Pulvere gens humana soae abdens frustra ruinae,
 Ceu minus infelix condit si cacabus ossa,
 Vilisve obba Jovi manes subducit iniquo,
 Abrasumve docet tenuis si testula nomen,
 Non patitur tumulos diris inolescere dumis;
 Quippe irtas vellit stirpes, sylvamque sonantem,
 Saltantesque arcet Satyros, volucresque, ferasque,
 Floribus et spargit, pinguesque incendit odores.

Nunc sculprum, ac tuditem, calamosque, artesque fatigat,
 Nunc precibus juvat, et largo nunc munere ditat,
 Quamque horret pulchram certat sibi fingere mortem.
 Hinc regum immodicis marcent ubi sumptibus umbrae,
 Pyramidum attonitis surgunt miracula terris,
 Celsaque jam fluxi absumunt monumenta doloris
 Et Babylonis opes, et Lyde pondera gazae.
 Blanditiis capti aut terrore, potentibus ipsi
 Struximus aras, et nostris implevimus astra
 Stultitiis. Veneri hinc cinctum, clavamque trinodem
 Alcidi, citharam et dedimus tibi, pulcher Apollo.
 Ipse hominum gravior duris cervicibus haesit,
 Templo haud contentus, satur haud bove Jupiter uno;
 Unde requisitus nolet cum reddere fulmen,
 Conati frustra dato eum detrudere regno,
 Terram ipsam, foedam vitiis, iniecimus astris,
 Turbaque egenorum sumus ambitiosa Deorum.
 Viderunt horrere novis tunc aethera monstis,
 Et spargi humanos inverso sydere casus,
 Obrutae et immodico noverunt pondere gentes
 Esse artem miseram cupidos sibi fingere Divos.
 At libet in parvis etiam grandescere rebus,
 Et morte invita, vulgari vivere plausu:
 Hinc magno inclamatus funere, vectus et alto
 Hexaphoro, et ceratis hic funalibus ardens,
 Cum fremitu, plausuque virum, studiisque faventum,
 Magnus succedens hospes, polyandriion implet,
 Utque Deus, famula surgit conspectior ara,
 Dum manes, hecatombe effuso sanguine, pascit,
 Ploratque ante pedes passis Elegia capillis.
 In celso haud queritur sibi quod parat ille sepulchro
 Si census consummitur, et spes tanta nepotum,
 Dummodo docta suum sectetur tibia funus,

Foemineo et planctu, et votis, plausuque sequentum
 Instrepat effractis feralis buccina bombis.
 Verum cur moeror vana sociabitur arte,
 Et discet mortis praeferre insignia luxus?
 Implexus bysso, Sarrano et fulgidus ostro,
 Atque rosas inter violasque, tymumque, crocumque,
 Numquid sub terris tua grandior ibit imago?
 Venales gemitus, saxa et servantia circum
 Nomen ab arte datum, veterum simulacra parentum
 An caput injectae telluris pondere solvent,
 Ossea viventum captes ut ineptia plausus?
 Scissa comas Pietas premit altum corde dolorein,
 Utque columba oculos tollit ponitque tuendo,
 Nunc coelum incessit precibus, nunc flectitur urnis,
 Et sine teste dolet. Vultus dejecta modestos
 Induit haud Tyrio fucatam murice pallam;
 Dulcem compositis spirat nec crinibus auram.
 Funeream at sumit vittam, atra et cyclade damnat
 Florem aevi, ornari solo contenta dolore.
 Haec quae pexa comas, pictoque insignis amictu
 Venit ad inferias, gelidis et inambulat urnis,
 Et simulat fletus, et se cupit ante videri,
 Haec Pietatis erit, facies haec certa doloris?..
 Haec amor est potius laudis, studiumve placendi.
 At miseret matris, veroque ignosce dolori
 Si modo blanditias, modo dicens jurgia saxo,
 Nec teneris ponens studiis finemve modumve
 Pertentat cineres, natumque exposcit ademptum:
 Conetaque voce, oculisque inclinat Numina busto.
 Aut spargens verso vaccinia nigra quasillo,
 Ingenti manes compellat voce silentes,
 Durum nec cessat lacrymis urgere sepulchrum,
 Quod dedit esse sui monumentum, et pignus amoris.

Nam quamvis nulla fueris placabilis arte,
 Nunc primum flere ut discas, hanc aspice matrem.
 Nec vos arguerim populi, quæ mite dedere
 Ingenium Di, nec sors invidet impia mortis
 Aut decus egregium, aut vitæ proferre pudorem.
 Vivos, quæ extinctis lacrymæ tribuuntur, honorant,
 Et sancta est tellus miseri quæ contegit ossa.
 Clarius hinc Pietas faciet tibi, Patria, nomen
 Si te digna manet divini gloria busti.
 Cum laeta exiguo, patiens et terra Deorum,
 Nec fugiens homines Virtus secesserat astris,
 Jam tum rusticitas, et cæcis quæ insidet urnis
 Septa caput furvis nox importuna tenebris
 Terrebant populos: tantis hiat horrida monstros,
 Pullulat et tantis glomerata pavoribus urna!
 Priscæque simplicitas, ingentia nomina, patres
 Immeritæ eripiens morti, et fugientibus annis
 Detinuit tumulis divina lude verendos,
 Praesentesque Deos, tumulo praesente colebat.
 Hinc placuit populis olim cognata precari
 Numina, et auxilium per sacras quaerere sortes;
 Exhibantque adytis pavido miracula mundo,
 Horrenda et populis manes responsa ferebant.
 Hinc ingens natis patrum ossa immania census,
 Et testes vitæ tumuli: hinc certamine reges
 Inter se posito stabant, arasque tenentes
 Jungebant socias sub amico foedere dextras.
 Strictis hinc nati gladiis super ossa parentum
 Devotas patriæ dextras, animamque dicabant.
 Religio invadens horrendam Numine terram,
 Majestate locum, et sacro implet cuncta pavore.
 Circuit ipsa sitos lugens, spargitque per omnes
 Sertum versicolor decadum ter quinque Rosarum.

Sola sedens flentis non nunquam margine rivi,
 Singultantem animam longa in suspiria differt;
 Tum circum aethereo perfundens rore cupressos,
 Sole ustos manes obtentu frondis inumbrat.
 Hinc ingens lacrymis honor et miseranda voluptas;
 Immane hinc surgit patria formidine cultum
 Fato hominum infame, et Superis habitabile templum.
 Quos cernis lato cineres putrescere campo,
 Grandia et effossis, quae squallent ossa sepulchris
 Reliquias vitae servant, vivosque morantur.
 Aera testantem Divum hic commercia sentis;
 Vanum nec pondus prosunt viventibus urnae.
 Infra elapsam jam tempus, tempusque futurum,
 Naufragiis notum multorum, expanditur aequor,
 Et fremit assurgens, fundoque exaestuatur imo.
 Quo super imperium profert Fortuna, regitque
 Ventos, et modo demittit, modo subleuat undas.
 Imposuit barathro Deus, astans litore, pontem,
 Et sociali amplexu mundum junxit utrumque.
 In medio solium erexit Natura, fluuntque
 Aethereo circum concretae ex semine vitae;
 Ejusque ornatae donis, et lacte madentes
 Descendunt terris suspensi tramite pontis,
 Et trepidae ad metam contendunt cuique statutam.
 Rerum hinc per varios casus, dubiosque labores
 Jam curis, senio, aeruminis, morbisque refractae
 Tristem omnes subeunt quam profert urna quietem.
 Parte ex adversa pontem mors scandit eundem,
 Nocturnaeque strigis transvecta nigrantibus alis
 Partem Naturae praedam et spolia ampla reportat.
 Ast hominem haud penitus tellus inimica resorbet,
 Nam vigor igneus est illi, et coelestis origo:
 Utque ardet silicis venis abstrusa favilla,

Et dormit parvo constrictum semine germen,
 Immortale hominis fatum, etsi morte retentum,
 Sic tumulo emicat, et veniens jaculatur in aevum.
 Pars melior fugiens pennis innixa columbae
 Sacris quae abluitur placidi Jordanis in undis,
 Detritas tumulo exuvias cineresque relinquens
 Erheitur coelo, aeternisque effunditur astris.

Languida Naturae caecis vox surgit ab urnis
 Quae, luge, ingeminat, luge: hic cumulata parentum
 Corpora strata solo putri se pulvere solvunt;
 Ossa extinctorum hic crepitant immania fratrum:
 Tu quoque supremum carpes hoc cespite somnum.
 Labitur ex oculis tibi tunc dulcissimus imber,
 Et pax alma subit, desideriumque locorum
 Fessus queis capies seram post fata quietem;
 Nec quae sub pedibus tellus abrupta dehiscit,
 Et caput expectat tremulum, praedamque reposcit,
 Nec pallor, luctusque, nec ipsa silentia terrent.
 Arctius aspectu saxi patris ossa tegentis
 Stringuntur vivis quae jungunt vincla sepultos,
 Atque ad virtutem, ad pietatem, animosque viriles
 Et tristis fovea, et miserabilis excitat urna,
 Metaque fit vitae, et sanctissima regula bustum.
 Tuque nigro, Sapiens, perquirens pulvere verum,
 Mensus et humanos tumulorum e culmine fastus,
 Sentis te immortalem cum mors assidet atra,
 Et tumulus sedes tibi, sunt et Numina testes.
 Tuque hominum cultu, spoliisque metuque superba,
 Urna, relaxaris pia, lascivisque relecta
 Dulci aspergine nubis odoraе animaeque Sabaeae.
 Circumque aeternam pateris rarescere noctem,
 Quaeque sinu condis fatorum arcana, Deosque
 Ostendens, pavido profers miracula mundo,

Et sensim saxum in sacram convertitur aram.
 Utque refert fama, et docuit mendosa vetustas,
 Tunc calami sonitu allecti, vel thuris odore,
 Vel lauri crepitu, tetrico aut contaminate manes
 Exciti exiliunt trepidi, impositasque sepulchris
 Mellitas rapiunt offas, et fercula lingunt:
 Lunaque demisso descendit pallida cornu,
 Orcus et undantem pecudum bibit ore cruorem.

Infelix domus, et circumvolitantibus umbris
 Foeta videris tu tantum felicibus, urna!
 Teque vocant commune malum, finemque bonorum.
 Te circum e contra miseri funduntur hiantes,
 Et lacrymis urgent, confuso et murmure: salve,
 Exilii, exclamant, statio tutissima nostri!
 Dumque sinus moesti longus subit agminis ordo,
 Fastusque hi ponunt, alii infortunia condunt,
 Tu ventrem expedis immanem, exeris ora, capisque,
 Urna vorax, quantum interiit, restatque futurum.

Dulce humeris pondus, te per deserta locorum
 Barbarus, immigrans natis cum dulcibus, effert,
 Atque domum tecum transfert patriamque, deosque,
 Ossaque magna patrum, famamque et fata nepotum:
 Te cunctae ingenium sortitae flexile, linquis,
 Diversae recolunt, habituque et nomine gentes.
 In te conversa en fletus tibi mittit odoros
 Arabia, et molles fundunt sua thura Sabaei,
 Aflrat odoriferum Panchaia tota dolorem;
 Sudat et Assyria inflexis opobalsama virgis.
 Fragrantes auras Aurorae et pingua dona
 Hinc tibi fert Ganges dorso, hinc fabulosus Hydaspes.
 Prodigit en septem Nilus sua munera portis,
 Devotusque tibi in pretium convertitur orbis.
 Haud vitaberis hinc cunctis invisae, placetque

Et fera rusticitas, et qui vetus incubat horror,
Adveniet tandem lustris labentibus aetas
Qua te haud averso spectabunt lumine gentes,
Et moderatrix rerum aderis, vitaeque magistra,
Cumque suprema dies perituro illuxerit orbi,
Atque avulsa suo procumbet cardine tellus:
Cum vaga fatorum volventur saecula fuso,
Immensusque ruel resolutis nexibus aether:
Naturae occasum inspiciens, Divosque labantes,
Recta inter fumantes surges, urna, ruinas,
Solaque combusto victrix dominabere mundo.

LIBER SECUNDUS.

Qui campum visurus quo mors castra locavit,
Vallum conscendens, oculis Praetoria lustras
Queis super expansis surgit strix horrida pennis;
Quique pios dicis vivos, calcasque sepultos,
Parce, hospes, tumulis, manes ne laede jacentes:
Visu etenim infausto, infelici ac voce fugantur.
Nigris sculpta notis, et tristibus aspera signis
Ipsa malis hominum saxa hic mitescere discunt.
Sensus inest foliis et habent sua Numina flores:
Errat adhuc circum species emortua solis,
Undique et occiduae sobolescit fabula vitae.
Haec viola inflexo quae pendet languida collo,
Pandit et occultum externo pallore dolorem,
Olim, ni fallor, fuerat formosa puella,
Cui decus egregium alma Venus lumenque juventae
Purpureum, et laetos oculis adflarat honores.

Jamque faces, Imenaeae, tuas, jam certa parabas
 Dulcia, cum media cecidere abrupta juventa
 Gaudia, florentesque manu mors abscidit annos.
 Floscule!.. nunc frustra heu! quaerit te aurora per agros,
 Et, surge, ingeminat tremulis et ridet ocellis.
 Languidulum caput expirans tu cespite ponis;
 Candida jam putri solvuntur pulvere membra;
 Pulsa per exangues expirat gratia vultus,
 Sordidus et lentos vermis dat corpore tortus.
 Ecce humilem foveam per gramina moestus amator
 Vestigat lustrans, trepido et vocat ore sepultam.
 Incumbensque supra, et vellens de cespite florem:
 Sic mihi florebas olim, pulcherrima, dixit;
 Floremque abjecit fremitu, sortemque, Deosque
 Amens incusans, defixit lumina saxo,
 Continuitque animam, aversisque irrugit astris.
 Liliolum hoc viden? erecto ut flos caule renidet!
 Quem largo assidens nutrit Saturnia lacte,
 Dum tortus globulis, et pubere fractus hiatu,
 Conatur labiis dulces effingere risus!
 Flens anima infantis tenero hoc quoque flore virescit,
 Quem vitae exortem, atque avulsum matris ab ulnis
 Abstulit atra dies, et funere mersit acerbo.
 Vix vitae limen tetigit, vix hauserat auras,
 Cum matri risit fugiens, trepidusque negavit
 Astra pati, pulsasque iterum respexit ad umbras.
 Aspice funereo dejecta ut cespite mater
 Multa gemit, guttisque humectat grandibus ora,
 Utque animam pueri spirans accersit, et urget
 Numina dum niveo tergit sibi lumina velo!..
 At subito surgens trepido quid murmurat ore?
 Ad nidos tecto haerentes tu pergis, hirundo,
 Et dulcem natis effers poscentibus escam.

Heu foetus refovens felix laetabere mater!
 Hic ego flens nati funus crudele videbo!..
 Quid vis quae volitans gelidam circumstrepis urnam,
 Et croceo sidis modo, papiliuncula, flore,
 Aera per liquidum tremulis modo laberis alis,
 Isque, redisque anceps, et mecum flere videris?
 Dic, anima es nostri forsán tu parvâ puelli,
 Cui nunc Elisii praestant cunabula flores?
 Cara veni, teque amplexu ne substrahe nostro...
 Quid furis heu misera! aut quae te dementia cepit?
 Dum nati amplexus petis, olli et brachia tendis,
 En, pennis ablata, fugit formosa volucris,
 Et cinis exiguus manet, atque miserrima mater.
 Huc geminas nunc flecte acies, hanc aspice partem.
 Acribus hic spinis mordax ubi carduus horret,
 Et venti ingratis dispergunt vellera sulcis,
 Hic tua cura, Ceres, operosi cultor agelli
 Vix capitur tumulto, nudum et sine nomine corpus,
 Oraque tabescunt patulo deformia rictu.
 Siccine avara caput cumulo necdum condís arenae,
 Tellus, quam vivo toties sudore rigavit,
 Dum viles animae vacuum consummimus aevum,
 Aeternamque agimus turpi sub morte juventam?
 Inspiciens tumulum: miser hic situs, advena clamat
 Irridens, vili et properat decedere terra.
 Usque adeo vixisse nefas! unum excipe crimen,
 Pauper erat, terris ideo rejectus et astris
 Insidet humanis dirum cervicibus omen.
 Interea crescit deserto urtica sepulchro,
 Et caput inclinat moriens agreste papaver.
 At custos tumuli astat nocte dieque Lycisca
 Unicus in fractis remanet qui rebus amicus,
 Et terram fodiens ululat, dominumque reposcit,

Qui spectans ridet grandi redivivus in astro.
 Aspice ut erigitur. croceis hedera alba corymbis,
 Atque solo reptans sinuatis flexibus errat.
 Noscisne? Est mulier caro haec abrepta marito,
 Quae saxa amplexens, columnen perquirat amatum,
 Olli tendit et invalidas heu! non sua palmas...
 Conjugis e gremio, flentem, natosque vocantem,
 Se cubito attollentem, et dicere plura volentem
 Heu mors corripuit! Duros nec flectere Divos
 Aut vota aut lacrymae circum potuere precantum?
 Natorum heu non vidisti, mors impia, vultus!
 Nunc tumultum frustra verno illi munere donant,
 Et magna cineri supremum voce precantur.
 At gemitu mater tumulto respondet ab imo,
 Et vana effigies placidis circumvolat alis.
 Tum conata loqui, notasque expromere voces,
 Singultans inhiat, vacuoque exultat ore.
 Haec, hospes, ficus tacito submota recessu,
 Quae rabidis impulsa Notis, jam vertice pendet,
 Nequicquam expandens venienti brachia vento,
 Et virides decussa comas, vernumque decorem,
 Efficit informem trunco, non frondibus umbram:
 Haec Senior fuerat, macie qui fractus et andis,
 Canitiem impexam posuit, molemque malorum,
 Et placide hic dormit veterum, super ossa parentum.
 Uda super tacito reptat nunc cochlea gressu,
 Dum ramis crepat ardenti sub sole cicada,
 Prosiliens et nocte cavo de cortice bubo,
 Cippo consistit, rauco et gemit aere cantu.
 Tu suetus versare dolos et vivere raptio,
 Telas nunc nectis, captas et aranea muscas
 Murorum abstrusus rimis tumulique latebris.
 Tuque Lycambaea doctus certare sagitta,

Vespa minax, venientibus obuius obstas,
 Torva tuens, vanisque cles stridoribus iras.
 Infelix Thai, illecebris tu vincta petulcis,
 Nexibus incautos capiebas fraudis amantes.
 Flavos frustra oculos, tristis nunc noctua, torques,
 Noctivaga aut rodīs pueros Empusa sepultos,
 Aut lupa Acidaliis ululas abscondita lucis.
 Illic ut nutat sylvestribus horrida dumis,
 Et vento crepitat, toto et riget aequore tellus
 Ipse solum evitat jejunis triste lapillis
 Brucus, et excusso confidens crure locusta,
 Solusque ex alto descendens culmine passer
 Cursitat, atque escam sterili sibi quaerit arena.
 Prodigā gens animae, studiisque asperrima Martis
 Exuvias dulces morbo hic collapsa reliquit:
 Heu procul a patria, externa ac tellure recepti,
 Ecce jacent fortes incompta hic morte sepulti
 At cum nox terram fuscis amplectitur alis,
 Exangues adytis erumpunt tristibus umbrae,
 Sub dio exactae et peragunt imitamina vitae.
 Vultu cum pleno reddit Latonia fratrem
 Vidisses tenebris vapidos albescere vultus,
 Et frangi aerias zephyris motantibus hastas
 Audisses trepido strepere omnem murmure campum;
 Efflare alipedes patulis e naribus ignes,
 Et raucum ventis procul increbrescere murmur
 Martia quod lato modulatur cornua flexu.
 At, fortes animae, patrias cum ventus ad oras
 Pennis ablatas tulerit, dulcesque parentum
 Amplexus multo exustas vos sole fovebunt,
 Dulcia captabunt casus solamina, natos
 Si non hostili norint requiescere terra,
 Moresque hic mites, terramque, hominesque, polumque,

Et sacrum hospitium miseris, sociosque Penates.

At tectum musco, detritum et dentibus aevi
 Nunc quodnam ante oculos saxum mihi triste paratur?
 Prospicio super abrepti heu! vix nomen Amici.
 Dulcisoni distracta solo ergo membra Poetae.
 Vix requiem capient? Nec te tua tanta cadentem,
 Antoni, 1) pietas, nec Apollinis infula texit?
 Teia nunc tenero haud mel stillat apicula labro;
 Commoriturque solo vernantum gratia florum.
 En lyra funereo pendet neglecta cupresso
 Frustra alium expectans, levibusque immurmurat auris.
 Attamen ut tristi fluit hic dulcedine tellus!
 Ipsemet infelix habet hic sua gaudia luctus:
 Nam circum Idalias audis plorare columbas,
 Longosque in fletus inflectere guttur olores.
 O Dea, quæ nigris præcingens tempora vittis,
 Inculca tumulis carmen meditaris avena,
 Suspensas ramis moestas modo linque coronas,
 Supremumque vale pleno singultibus ore
 Dicamus cineri, et violis, myrtoque virenti
 Et lauro juvenis cingamus busta Poetae.

Exiliens tumulo ecce sinu granadillus aperto
 Omnes intus opes, alta et mysteria pandit,
 Quæ dia in parvo occultuit Sapientia flore.
 Imminet Umbra 2) novæ meditans miracula formæ,
 Obtutu et longo haeret, toto et pectore sanctam
 Hic haurit Romam, et doctas hic discit Athenas.
 Ejus ego haud ausim meritas nunc promere laudes,
 Ne mundi strepitus sanctam exturbare quietem,
 Nec fumus mortales quo nos pascimur aegri

1) Antonius com. Brazzà.

2) P. Alexander com. Tartagna.

Aeterni ascendat Solis velare nitorem.
 Arae igitur detur saltem hoc imponere votum:
 Cum Superum alloquio, libato et neclare laetus.
 Perpetuae pacis pleno perfunderis amne,
 Discipulorum, Praeceptor venerande, tuorum
 Oro sis memor, et propius res aspice nostras.
 Audisne?... ut moestum reboant procul antra Lycaeï,
 Et luctu circum tabescunt cuncta silentque!
 Sublime in media surgit cenotaphion aula;
 Plurima fert circum tremulam fax fumida lucem,
 Imminet et capiti altum nostrae insigne salutis.
 Dejecto vultu doctissima turba sodales,
 Atrati ducunt tristis solemnia pompae,
 Manesque arcessunt gemitu, olli et justa rependunt.
 Quae sueta ancipiti naturam ambage latentem
 Scrutari, 1) annorumque vices solisque labores,
 Et vim quae placido complectitur omnia nexu
 Sic ergo aeterna clauduntur lumina nocte!
 Incipit hic fari, mediaque in voce resistit,
 Palmasque intendens, pacem tacito ore precatur.
 Ecce obmutuit os (turbatis vocibus ille
 Infit) quod plenis pavit Sapientia mammis,
 Seu doceat qua durus humum domet arte bubulcus,
 Frugibus et dives gliscat laetissimus annus:
 Quove solo exiliat ramis felicibus arbos,
 Luxuria et foliorum blanda exuberet umbra.
 Heu nihil humanis fas quemquam fidere rebus!
 Et feretro incumbit, et lacrymae sua verba sequuntur.
 Tela trisulca Jovi ut tutus fert unguibus ales,
 Innocuos manibus torquebas fulminis ignes:

1) Prof. Bartholomaeus Aprilis.

Sub Jove ut irato rugit tremefactus Olympus,
 Te circum aer sic fracta cum nube tonares,
 (Triste gemens alius pullato ex agmine fatur).
 Tu spes aegrorum, auxilium commune medentum:
 Tu recti et pulchri leges et iura docebas,
 Doctaeque undabat victrix opulentia linguae:
 Teque sequebantur certis jam passubus Artes,
 Atque polita novo surgebant saecula cultu.
 Nunc fato ereptos flentes sic linquis amicos?
 Heu sacrum merito tandem caput insere coelo!
 Pluraque molitus voces frustrantur hiantem,
 Terque silens socium pura circumtulit unda.

Tu comes antiquus, primis tu junctus ab annis,
 Tu decus et columen, (subdit moestissimus alter),
 Occidis, et tecum gemitu haud revocabilis ullo
 Fers fati invidiam, desideriumque tuorum.
 Laeta tibi gravitas, et mentis amabile pondus;
 Prisca fides, generoso incoctum pectus honesto,
 Atque juvandi ardor, studium sine fraude merendi,
 Quot bona vis duri heu simul auferat impia lethi!
 Sic fatus, dolet amplexu caruisse supremo,
 Miraturque malum, miseraque ab imagine pendet.

At qui claudebas oculos jam morte natantes;
 Quir morbum dictis, operosae et viribus herbae
 Lenibas, lassamque animam labiisque vagantem
 Summis mulcebas, tristi dum pace solutus,
 Multo expectabat vallatus Socrate mortem.
 Quid nunc triste sonas, et moesto perstrepis ore,
 Attica quod liquido perfundit nectare Pitho?
 Questibus heu! nostris mors surda avertitur aure,
 Nec durae instaurant resecant quae pensa Sorores.
 Vestibulo ex alto optatam quam mitto salutem
 Accipite, o vos, qui simul hac requiescitis arca.

- Tu 1) cujus mente abdit se Juliae vetustas,
 Per quem Chromatii perit aut vitae pars nulla Nicetae,
 Major at in lucem collectis viribus exit,
 Stricti et mansuris juvenescunt vocibus ambo.
- Tu 2) qui Socraticae expendens arcana senectae,
 Recti Cecropiis quaeris vestigia Xistis,
 Golgothae et occisum reperis in vertice Iustam.
- Vel tu 3) qui, ut Samson, annectis vulpibus ignes,
 Ut segete incensa, intus et ardeat abditus error:
 Maxillam aut stringis dextra, infidosque Philistiim
 Insequeris laqueos populo exitiumque minantes.
 O fortunati! quod si mors ungue repando,
 Humanam vobis potuit decerpere formam,
 Emicat en vultu alma Dei redeuntis imago!
- Proximus his tumulus vatum tēgit ossa duorum,
 Quorum jam populi decessit pectore nomen,
 Attritum aut fluxi periit sub passibus aevi,
 Cujusque urbis sed famae succurreret unus.
- Hic 4) Musas coluit faciles, risusque, jocosque,
 Canitilemque rōsis abdens levibusque corymbis,
 Nunc Flacci lusit plectro, nunc Panis avena.
- Flores ille 5) legens Mantoi Vatis in hortis,
 Pulchra tibi, Virgo Jessaea, autserta retextit,
 Aut Verbum cecinit devota Davidis harpa.
 Immemor ergo sui decoris dum praeterit aetas,
 Ambitus et palpat loculos, virtutis honores
 Divitiae usurpant, atque ignorantia laudes,
 Starent ut Turri ripis stagnisve Varami,

- 1) P. Petrus Braidà Can.
- 2) P. Joseph Zandonella Can.
- 3) P. Alexander Stagni Can.
- 4) P. Dominicus Sabbadini.
- 5) P. Petrus Peruzzi Can. hon.

Alternos Cycni fletus cantusque resumunt,
Quos veniens summo mors interceperat ore.

S. Cum mala nos premerent, instans et funeris hora
Diximus: exaudi heu! nostras, Pater optime, voces.

P. Aures flectantur faciles ad vota rogantum,
Nec miseri questus perdant per inania venti.

S. Si vitia expendes, lapsaeque piacula vitae
Qui fugiam meritas justo te iudice poenas?

P. Cum didici ut possit placari Numinis ira,
Dulce fuit mihi colla iugo submittere legis.

S. Polliciti memor, asservavi jura, fidemque
Firmior et mea tutata ejus Numine spes stat.

P. Sol pellat noctem, condant nox pallida solem,
Fidenti ex animo nunquam spes ista recedet.

S. Parcet qui natos aluit, miserebitur ille
Qui culpas hominum crudeli morte piavit.

P. Turpia servitii antiqui quæ vincla resolvit,
Non sinet expuncta natos tabescere noxa.

S. P. Aeterna in Patris gremio ergo pace fruantur,
Lumina inoccidui et laetentur luce diei.

Viseret ut patrium fundum, notosque Penates,
Securus mortis sedes Hieronymus 1) intrat;
Cui vitae jubar aetheriae jam fronte refulget;
Canaque civili velantur tempora quercu,
Octavum labens lustrum jam condidit aetas
Ex quo is, terrarum excors, astris lumina fixit
Temperiem advertens coeli, aspectusque dierum,
Annorumque vices, ventosque, imbresque, nivesque,
Et coelum ingenio domuit, numerisque repressit.
Tempus idem tutatur opus, moresque, virumque,
Et verax ipsos ostendit pagina vultus.

1) Hieronymus Venerio.

Dumque aegrum ut tegat, aut inopem jam pallia solvit,
 En saeculi infensum vitiis rapit ocior aura,
 Afflatusque Deo longo delabitur aevo,
 Quo non mortales curae, non aegra senectus,
 Non luctus, morbique habitant, non turpis egestas,
 Sed viret aeternum jucundo flore juvena,
 Puraque de pleno capitur torrente voluptas.
 Cardine flammivomo, grandique coercitus astro,
 Ingentes animos et conscia lumina coelo
 Evehit, atque avido labentis Numinis haustu,
 Felix curarum jucunda oblivia potat.

Quae procul obscuro surgit nunc sylva recessu,
 Quercus ubi taxusque, salixque, et moesta cupressus
 Consociant ramos, umbrasque, et frigora miscent?
 Mille hominum facies et rerum hic discolor usus.
 Nomina quae sparsis crepitant morientia saxis:
 Effigies molis quae dilabuntur in undis:
 Voces quae reptant vacuae, gemituque fatiscunt;
 Nusquam sic oculos mors ludit imagine vitae.
 Vidissesque cavis manes irrumpere truncis,
 Magnaque turbineis torqueri corpora ventis,
 Et longos lunae radiis ardescere crines,
 Exanguesque inter frondes flavescere vultus.
 Hinc gemere audires ventos, hinc plangere rivos,
 Omnemque horrisono misceri murmure sylvam.

Ut densae glomerantur apes, surdoque susurro
 Circumeunt nativum exesae pumicis antrum,
 Sic salicem circum densatur turba virorum,
 Queis tonsum velat trifidi caput umbra galeri,
 Noxque habitum pingit, moriens sol occidit ore,
 Versicolor cunctis per colla it flexilis iris,
 Psalterii que sono similis vox stridula tinnit.
 Hi mundo exsortes, coeloque, Ereboque potentes,

Quae, Superis homines cunquant, foedera nectunt,
 Et nostrum, possunt, opus est homo dicere, natum
 Cum capiant, ducant vivum, condantque jacentem.

Hic coeunt pulsae atra ut tempestate columbae
 Densi, et funereas stringunt amplexibus aras,
 Et patulis supra ramis inflectitur arbor.

Musa stupens visu observat num forte videret
 Insignem inter eos aliquem, quem flore putaret
 Dignum ornari aliquo ex his quos Aganippidos ipsa
 Margine decerpsit viridi, calathoque ferebat :
 At veniens mors, nigro illos involvit amictu,
 Vultusque et nomen noctlis caligine mersit;
 Et Dea deposuit sarta, et taciturna recessit.

Quid sibi vult taxi alto nunc de vertice passer,
 Qui cantum ingeminans celeres ita commovel alas?
 Multi, quorum vix praesens reminiscitur aetas,
 Multiloqui olim doctores, rerumque magistri
 Ad notae vocis sonitum en pernicibus alis
 Terga citi armant, et densissima turba volucrum
 Linguis in variis, blando et modulamine vocis
 Per ramos doctae exercent simulacra palaestrae,
 Et plaudit dictis tecti de culinine bubo.
 O Docti, haud penitus vestri interiere libelli,
 Raucisonae en limo repetunt acroamata ranae,
 Et pratis revocant grylli, arboribusque cicadae,
 O Vates, vestro dilutas carmine Musas.

Nonne choros huc vestros et vos ducitis, Artes?
 Innumerae en gentes, tenues sine corpore vitae
 Vos circum volitant, studio et nituntur inani
 Viribus aut uti, aut priscos agitare labores,
 Brachia sed torpent, luduntque insomnia mentes.
 Pars igitur gravibus sylvae obdormiscit in umbris;
 Pars sibi multicavis fodiens habitacula truncis,

Defixisque solo pedibus radicitus, haeret,
 Brachiaque expandit ramis, foliisque capillos.
 Est herbas qui quaerit, conaturque latentes
 Scire illarum virtutes, usumque medendi,
 Aut causas discit morborum, et munia vitae.
 At tu qui obnixus lentum convellere gramen
 Tentas 1) et lassum tussis quatit aspera pectus,
 Ut discam quis sis da coram agnoscere vultus,
 Ne, quod turpe esset, merito frustreris honore.
 Ille nihil contra, at revolutis nubibus auctus
 Erigitur laudis spernax, seque inserit astris.
 Est qui colligit, et jungit simul ossa, suisque
 Conatur sanctum hoc animal relevare ruinis ...
 Ten' quoque nunc video, 2) docto qui lumine lustras
 Corpora, quae tristi congegit Aventio crypta?
 Tu studio impenso exquiris, crudaque Minerva
 Humanam servant illic cur saecula cretam,
 Et vitae effigies vultu inconsumpta superstet:
 At consulta tacet clauso Sapientia libro:
 Vultum Natura indeprenta abscondit, et ingens
 Humanis quod inest rebus metiris inane.
 Ast ubi subsidens crebrescit arundine tellus,
 Cur nunc sylva strepit, tremulisque horrescit avenis?
 Flat ventus veniens, calamique inflantur ioanes,
 Vox et multiforo stridens irrumpit hiatu.
 Quinam sunt viridi stantes qui in gramine ripae,
 Dispar compositae dum crescit arundinis ordo,
 Inclusam calamis animam laxantque, premuntque,
 Undique et arrectis gaudent stridere ciculis?

1) Franciscus Comelli.

2) Dott. Franciscus Marcolini.

Circum densum humeris umbrarum flabile vulgus
 Funditur, et sitiens sonitum tensa ebit aure.
 Phidiae hic 1) accivit Veneto sic voce supremum,
 Extremi ut tuba Iudicii sit clangere visa,
 Et coelum scindi, et manes ululare sepulchris.
 Ille 2) novum cecinit sacri Paena triumph
 Cum primo intraret festantem Pastor in urbem,
 Atque aures mira atque animos dulcedine mulsit.
 Clari ambo cives, et cari civibus ambo,
 Et sine voce sonus stant, et sine corpore nomen.
 Ex imo fundo levibus Lampyrides alis
 Prosiliunt, densoque tegunt examine coelum.
 Hoc tectae aspectu matres, castaeque puellae,
 Vestrae, o Iuliades, olim haud pars ultima laudis,
 Velo atro obductae, en volitant per prata per agros,
 Lucidulisque micant detecto ventre favillis.
 Invida nunc illarum haud curat facta referre
 Fama volans, ingrata vel obliviscitur. Atqui
 Dignius ut veniunt adsit si gratia factis!
 Dulcior ut pulchro loquitur Sapientia labro!
 Sanctior ut casto resplendet pectore virtus!
 O Patriae decus! o Iulaeae gloria gentis,
 Quam vellem vestras populis nolescere laudes!
 Historiae tabulis quam vellem sculperere vultus!
 Quam vellem patriis inscribere nomina fastis!
 Florum at odore graves, thuris suffimine laetas,
 Et matutinum depastas gramine rorem,
 Vos rapiunt venti, et longinquis saltibus efflant.
 Ingemit haec inter, duro et se stipite torquet

1) Antonius de Zorzi.

2) Quiricus Pecile.

Luctisonae heut sylvae, infelix gloria, quercus.
 Jamque sinus laxat, fracto et de cortice sacri
 Canitiem capitis 1) venerabilis extulit Umbra.
 Quae grandes oculorum astans circumtulit orbes;
 Capta et magnarum varia ac nova imagine rerum:
 Consilio, auspitiisque meis hoc, inquit, opus stat.
 Sat patriae ergo mihique datum: juvat ire sub umbras.
 Sic fatus vacua se condidit arboris alvo,
 Quae mox ramorum curvavit brachia, tanto
 Ut civi amplexum peteretque, daretque supremum,
 Aut saltem viridi velaret tempora sermo:
 Versaeque in linguas nutabant aere frondes;
 Tot plausus tibi quot linguae, quasi dicere vellent.
 Quinam sunt isti qui auro trabeaque nitentes
 Contendunt sedes nunc mortis adire, parumque
 Terrae qua lapsum possint caput abdere poscunt?
 Iste 2) olim defensor consultissimus aequi
 Inter Pieridas sedit, Patresque togatos,
 Et labiis largo undabat facundia rivo.
 Ille 3) sacro latum demittens pectore clavum
 Clarus in Ausonio condebat jura Senatu,
 Emicat et Pallas mente, et Jovis intonat ore.
 Jam citharam digitis, et dente hic pulsat eburno,
 Et dulces Patriae nunc cantat agros, hominesque, Deosque;
 Nunc amat argutis epigrammata ludere nugis,
 Et Clio mel dulce, sales Pan spargit amaros.
 Ille aetatis scrutatus monumenta vetustae,
 Fastosque evolvens Patriae res, facta, virosque

1) Raymundus Cortelazis.

2) Petrus co. Maniago

3) Cynthius co. Frangipane Sen.

Digerit in seriem, Historiae et fundamina ponit.
 Praecedit gressus accensa lampade Tempus,
 Magnaque praeteriti ostendit miracula mundi.

Quis nunc 1) funerae ad valvas sedet anxius aulae,
 Et tendit palmas, veteresque expectat amicos?
 Juliadum Artificum, Patriae qui templa, domosque
 Multimoda effecerunt Parrhasia arte decoras,
 Atque ideo eximiam meruerunt laude coronam,
 Is facta, et dicta, et mores, et nomina scripsit,
 Tradidit et famae, et populis discenda futuris.

Illico tunc surgens venientes voce salutat,
 Ingressique adeunt manes, et tecta silentum.
 Multa ille audire, et multa illis dicere vellet,
 Restitit at labiis vox interclusa dolore.
 Sortiturque domos, et signat nomina saxis,
 Capti illi somno, et mortis torpore retusi
 Reclinant tumulo cervicem, et pace fruuntur.
 Natorum Patria occasum ingemit orba, videtque
 Splendidiora suo vanescente sydera coelo:
 Dumque ad supremos amplexus brachia pandit
 Sentit turrigera, quam gestat fronte corona,
 Collapsas fluere, atque solo colludere gemmas.

Quis tu, 2) qui acclinis parvam hanc amplecteris urnam,
 Et, miscens cineres, irroras fletibus ossa?
 Ille silens moesto extendit cum murmure dextram,
 Et lato ostendit descriptum pariete nomen.
 Tunc ego: odora sis quamvis tu nube volutus
 Unde arae tibi sacravit quas Adria fumant,
 Cui vultus, vel cui tua non hic cognita virtus?

1) Fabius co. Maniago.

2) Odoricus Politi.

Hic amor, hic natale solum, hic tibi debita sedes,
 Quaeque sinu stringis patrum sunt ossa tuorum.
 Sumpsisti, memoras siquidem, hoc ex sole colores
 Quos telis fundens, oculis si credere fas est,
 Non deerat rebus motus, nec vita figuris.
 Has valles peregrans, et agros, collesque supinos,
 Naturae mirabaris speciemque, decusque
 Quod tabulis mira reddebas aemulus arte.
 Aerias aquilae hic sumens interritus alas,
 Astra ascendeabas, nativo et fonte repostas
 Veri carpebas formas, terrisque trahebas.
 At magnos inter coeptos, operumque labores
 Te nobis rapuit durae inclementia mortis.
 De te qui tanti mensuram nominis implet,
 Illa manus, rerum quae tot miracula prompsit,
 Quaeque suum toties panem divisit egenis,
 Artibus en Venetis donum immortale remansit,
 Atque inclinata est hoc gloria nostra sepulchro.
 Dixi: oculos ad coelum sustulit ille, novumque
 Emisit gemitum, et nigro revolutus amictu,
 Paullatim in tennes evanidus exiit auras.
 Auxilio tu animosus ades, 1) miserande Philippe;
 Colligis et fractos calamos, sparsosque colores,
 Hisque usus miris auges ornatibus urbem,
 Niteris atque novis virtutem extendere factis.
 Ast inimica tuos sequitur mors pallida gressus,
 Et nox atra caput tristi circumvolat umbra.
 Nunc ubinam inveniam vos, quos haec jure reposcit
 Terra, vocatque suos? Te 2) foecundissime vatum,

1) Philippus Giuseppini.

2) Prof. Jo. Maria Franceschini.

Qui cultos Sophiae percurrens sedulus hortos,
 Multigenos carpiſ flores, viridemque coronam
 Nectis Athenaidi, excusso aut yelamine pandis
 Quidquid Socraticis Sapiencia vidit in umbris.
 Nuncque, cheli ejecta, Insubri resupinus arena
 Aeternum dormis nigro obsitus ora cucullo.

Et Te 1) post humilem frustra qui absconderis aram,
 Et molem solus tuleras haud pluribus impar;
 Namque tuos renuis quamvis ostendere vultus,
 Coeptis in magnis animumque manumque videmus.

Te quoque 2) quem dudum Patavi urbs doctissima vidit
 Coeli aquilae oculis scrutantem arcana, deumque
 Mundo inclinantem, et tollentem ad sydera mundum:
 Foedera Mitrae et Sceptri, et fas et jura doceptem,
 Et quem nunc sacris praecinctum tempora vittis,
 Duris ereptum satis, Vicentia luget.

Et tandem te, quem roseo vehit Hesperus astro,
 Quique 3) hilari vultu coelo delaberis alto,
 Visurus dilectam urbem, populumque fidelem,
 Sed cur hic vultusque tuos, frontemque serenam
 Non video? At patrem natis auferre, gregemque
 A Pastore nefas esset sejungere. Semper
 Ergo urbe in media maneat venerandus, ibique
 Magnarum hortatrix rerum tua surgat imago.

Equemnam haec capiet nova quae illic fossa dehiscit,
 Panderet ut rabidas iterum mors effera fauces?
 Flebilis heu! sonitus qui altis de turribus exit:
 Murmur pervadens vicosque, viasque, domosque,

1) Emmanuel Lodi Episcopus Utinensis.

2) Joseph Capellari Episcopus Vicentinus.

3) Zacharias Briccio Archiepiscopus Utinensis.

Luminaque expellunt quae circum plurima noctem;
 Duci triste docent, et non ignobile funus.
 Claescent voces, aperit domus hospita portas,
 Notosque 1) agnoscis, removens sudaria, vultus !
 Siccine res turbas, mors, et spem, volaque fallis?
 Praestantes aufers, curas nec caeca minores.
 Qui templum hoc posuit Libitinae, aramque sepultis,
 Primusque has docuit murorum attollere moles,
 Quique prius tumulos fronde olim ornabat et umbra,
 Quod dedit hospitium cunctis nunc postulat ipse?
 Summi obnixae cultoris praetexere vultus,
 Brachia ferales extendite panda, cupressi,
 Atque cadant tumulo faciles de frondibus umbrae,
 Pallentes animae, simulacraque luce carentum,
 Fatorum hunc comitem in vestros immittite coetus.
 Alba qui insignis tunica, doctoque galero
 Palladiae, veniens, ramum praetendit olivae:
 Dumque omnes circum vanis plangoribus Artes
 Incessant fata, officio et funguntur inani,
 En caro Natura suo gratatur alumno,
 Et lasso optatam procuratura quietem
 Collapsam pia maternis caput excipit ulnis.
 Cari at dum capitis desiderio uror inani,
 Quid totam luctu concussit funditus urbem,
 Quae pietate virum felix, atque ubere glebae,
 Formosae regionis honos, formosior ipsa,
 Excusat miseranda tuas, Aquileja, ruinas?
 Heu nova inexpletae mactatur victima morti !.
 Quem lentum pede, 2) sera et fractum membra senecta

1) Valentinus Prisani.

2) P. Franciscus Tomadiui Can.

Vidimus errantem triviis, puerosque receptos
 Quaesitis legere aut pannis, aut pascere crusto;
 Cujus ope aerumna ipsa malum tolerabile multis
 Est visa, et vultus macie detersit agestas,
 Religioque stetit posita sublimior ara,
 Occidit, et feretro affusae Pietasque, Fidesque,
 Priscaque Simplicitas, flexoque Modestia vultu;
 Quando parem huic, exclamant, invenerimus ullum?
 In sanctum en pectus cervix deflexa recumbit;
 Vox abiit labiis, cecidit reverentia frontis,
 Lethaeoque manus contractae frigore torpent;
 Larga quibus coeli pluit indulgentia terris,
 Atque solo cecidit moderatrix virga juventae;
 Illius interitu urbs, communi ut perdita damno,
 Ingemit, et trepido miscentur cuncta tumultu,
 Cerea lux serpit gliscens per aperta viarum,
 Pullaque desertos velant aulaea Penates;
 Laus pudibunda silet tantis virtutibus impar,
 Atque elinquis suspensio dolor ejulat ore;
 Ast postquam Extinctus merito est cumulatus honore;
 Postquam illum flevit prono ipse Diespiter astro,
 Et sertis templa, et volis oneravimus aras,
 Effertur funus, sacra et praecit ordine pompa.
 Portis tunc patefactis urbs effunditur omnis,
 Et flens ad mortis sedes comitatur euntem,
 Ille ibi deponens decora aut fastidia vitae,
 Quaeque hominum possunt oculos aut ludere mentes,
 Qualisque et quantus fuerit se gentibus offert,
 Securusque exactae expectans praemia vitae,
 Judiciis venturi non perterritur aevi.
 Censor ibi vitae populus, verique repertor
 Civicam eum unanimis sanxit meruisse coronam,
 Ejusque Interpres deponens dona sepulchro:

Accipias, inquit, Pater, aeternumque valetō.
 Tum populi subductum oculis, ulnisque revulsum
 Ecce vorax hypogaeon aperto absorbit ore.
 O nobis usu quondam junctissime longo,
 Omnis si nostri nondum tibi cura recessit,
 Ne renuas tumulum tua qui tegit invidus ossa
 Irradiare super, noctemque repellere risu,
 Neu caput ignotum tecum quod sternitur urna
 Quos tibi nos ferimus memores, sibi poscat honores.
 Sunt qui a magnifico famam obtinuerunt sepulchro,
 Te tua clarabit nullo debilis aeo
 Virtus, et noster dolor. O decus addite Divis,
 Labilis umbra veni cum jam cadit humida coelo
 Nox, et sopitos deludunt somnia sensus;
 Cum cinerum custos vigilans inflectitur aether
 Mille oculos reserans, et nigris incubat urnis:
 Cum pacem fausto coeuntia sydera coelo
 Portendunt terris. Spectabilis umbra venito
 Eos cum surgit coelo, revocatque labores:
 Cum late albescunt tumuli, pulsaeque fatiscunt
 Et dirae facies, formaeque tricornis umbrae,
 Quas super e Stygio glomerat nox in via fumo
 Umbra sepulchrali sedeat placidissima cippo:
 Luna cadens illam radio moriente salutet,
 Atque udi aetherio scintillant rore capilli.
 Ventorum aut potius pernicious incita pennis
 Metire assurgens cingentes busta cupressos,
 Majoresque cadant allis de crinibus umbrae.
 Tuque pio abde sinu, tellus miserabilis, ossa.
 Cumque dies medius flagrantibus aestuat horis,
 Jupiter aut terris madidis fluit humidus Austris,
 Tu sanctum tutare caput, circumque, supraque
 Verso fundat opes calathō secum moriens ver.

Nunc sinite ante domus mortis quam limina linquam
 Hanc statuam aeternum servantem veris honorem,
 Et matutino rorantem frigore laurum.
 Ventus enim errantem huc si efflaverit Exulis 1) umbram,
 Famam qui ingentem sua per vestigia traxit,
 Thirthaei aut citharam sumens, soccumve Menandri,
 Regali Oenotria extinctum et tunc cyclade condit,
 Arboris hic sacrae, scriptum quae cortice nomen
 Servat, paullisper frondoso vertice sistens
 Juliadum plausu blando subrideat ore.

1) Theobaktus Ciconi.

LIBER TERTIUS.

Quo rapis effoetum luctu, lacrymisque refusum,
 Pieri, quaeve oculis nova nunc spectacula praefers?
 Hei mihi! funereo resonant cur moenia questu,
 Tota et apertis cur fugit urbs exterrita portis?
 Dira lues veniens Eol e sinibus orbis,
 Reptans se insinuat, trepidaque illabitur urbe,
 Attonitos rapiens violenta in funera cives.
 Ilia jam torquet rabido dolor ungue, rigentque
 Contracti nervi, et gelidos tremor occupat artus.
 Horrescunt crines, oculos stuper urget inertes,
 Marmorea livent foedati Gorgone vultus,
 Stantque ora illuvie et spumantibus horrida buccis.
 Quae manus heu! lapsis aderit miserata juvandis?
 En consulta silet pressis Sapientia labris,
 Et plenam incassum versat Podalyrus urnam.
 Haerent percussae coeca formidine mentes:

Spes ipsa aufugiens miseris sua gaudia differt,
 Et rerum diffusi, aliisque, sibi que timentes,
 Poscunt auxillum, auxiliatoremque repellunt:
 En jam centenis laxantur Tartara portis,
 Devorat et Ditis patefactis faucibus urbem.
 Heu! fugite, o miseri, polluta excedite terra;
 Certa manet clades, et ineluctabile fatum!
 Amplius heu! populum non lugent aera peremptum
 Ipsa tremit lapsis pacem quae lingua precatur.
 Undique vidisses flammis ardere rogales,
 Ire, redire vias feretrum lethale per omnes:
 Rhedarum audires fremitum, strepitumque rotarum
 Frigida quae moestis volvuntur corpora fossis,
 Atque horrere omni spoliata munere mortem.
 Dicite, quae fractis valeat succurrere rebus
 Ars, casusve fuit, melior Natura, Deusve.
 Sola virum virtus nullo labefacta periclo
 Se miscet Superis, atque hunc sibi sumit honorem.
 Ipsa inopi tendens largo cum munere dextram,
 Si mala non abigit, minuit pietate dolorem.
 Ante aras ego tunc prolapsus: ferto, precabar,
 O Pater, auxilium, et fractis da surgere rebus!
 Et fessus gelido inclinabam tempora saxo,
 Et gravis extentis somnus super astitit alis.
 Curae animo tamen haud cessant, nec corde dolores,
 Namque invisibili errat mens incoadita mundo,
 Continuo et tristes referunt insomnia visus.
 Ecce ideo ante oculos ingens mihi visus adesse,
 Delubro egressus, feralis Janitor arcis
 Rochus 1), qui veniens baculo subnixus acerno,
 Lethaeo et quatiens perfusa papavera somno,

1) Aedicula S. Rochi posita in conspectu Caemeterii.

Poscenti hospitium turbae, sese obuius infert.
 Et pius expansis venientes excipit ulnis.
 Laeta olli facies astro intercepta refulget,
 Et nitida argento descendit pectore barba.
 Illi volvuntur letho, campoque recepti
 Aut prensant tenebras, aut quaerunt funere pacem.
 Sternitur hic fovea, parva aut obstringitur urna:
 Grandior ille cavo tumuli distenditur antro.
 Sunt qui cupressi gaudent dormire sub umbra,
 Anteferunt alii compto latuisse sepulchro.
 Paullatim at circum pallescunt cuncta, nigrisque
 Nox condit tenebris homines, terramque, polumque.
 Ante fores Rochus custodit nocte jacentes;
 Imminet et capiti, arcanisque insomnia pulsat
 Vocibus, et pura tumulos aspergine lustrat.
 Ac ne quid somnum abrumpat, turbetve quietem
 Supra omnem campum astrigerum distendit amictum.
 Orbem jam medium nox horis acta subibat,
 Cum procul en cecinit lucis praenuntius ales,
 Horrisono et fremitu montano e vertice ventus
 Irruit, et magno templi impulit impete portas.
 Quae patefactae horrendum aerato cardine strident.
 Ecce autem inflexo descendens sydere Vitus, 1)
 Vitus cui sancti cecidit custodia templi,
 Ingreditur limen, sacrasque accessit ad aras.
 Caesaries humeris radiis intorta fluebat,
 Primoque os sparsum ridebat flore iuventae.
 Aeterni Solis lapsam fert ille favillam,
 Quam coeli errantem spatiis invenerat, et quam
 Vivifica incensam luce alta sustulit ara.

1) S. Vitus sub cuius nomine et patrocinio Ecclesia Coemeterii est posita.

Illico lux circum tremulis effunditur undis,
 Et sacrae laetis ardescunt ignibus aedes.
 Imis ex adytis templi lentissima ad aures
 Vox fertur, sonitus fractos imitata tubarum,
 Quae somno excitos manes ad templa vocabat.
 Sub pedibus tellus circum tunc visa moveri;
 Evomere et detrusa sinu quae absorbuit ossa.
 Audires tumulis manes efflare revulsos,
 Arida delabi ventis simulacra videres,
 Linquere noctivagas secreta latibula larvas,
 Ossea et excussis irrumperere spectra sepulchris:
 Quaque novum cernunt procul exardescere lumen,
 Atque tubae accersit sonitus, vestigia torquent,
 Fertque suam manibus morientem quisque lucernam.
 Ille tubae increpuit feralis ut aere clangor,
 Urbs tota infremuit patefactis rupta sepulchris,
 Sub pedibusque vides nigros exurgere manes,
 Per gelidos cineres tepidas adreperè vitas,
 Perque vias informi errare cadavera rictu.
 Protinus agresti descendit Lazarus 1) ara,
 Et socios accersens: surgite, dixit, eamus,
 Turbamque undantem contextit syrmate, ventus
 Ne cineres dispertiat, extinguatque lucernas.
 Attollitque Crucem, sequiturque colonia signum,
 Et scissus crepitat contusis ossibus aer.
 Ex ripis Turri armisona stipante caterva
 Mox Gothardus adest: delapsus colle cucurrit
 Blasius Ulrico occurrens, glomerantque maniplos.
 Erigitur Labarus, mortisque extollitur hymnus,
 Funereamque petunt collectis viribus arcem.

1) S. Lazarus, S. Gothardus, S. Blasius, S. Ulricus Ecclesiae
 Utinenses habentes Coemeteria.

Discerplae ut multae sternuntur grandine frondes:

Cum coelo aut plenas inclinat Aquarius urnas
Fusile multarum ut descendit murmur aquarum,
Perpetuae sic libantes primordia vitae,
Extremis refugam revocant singultibus auram,
Tristesque ad sedes convertunt funera manes,
Ingens per latos discurrit naenia campos,
Funerea horrissono volvuntur lintea vento,
Et subtils flavos cernis marcescere vultus,
Et crepitare audis pendentes pectore costas;
Hinc campi cinero atque amissis ossibus albent,
Hincque viae tabo atque excussis vermibus horrent,
Visu et sol pallet, refugitque exterrita tellus.

Jamque adventabant portis, jam tecta subibant,
Jamque urgent fremitu, mistoque examine templum,
Palmasque attollunt coelo, atque admittier orant.
Advocat electos primo astans limine Rochus,
Aram qui intrantes obeunt, illisque ministrat
Aetheream Vitus flammam, accenditque lucernas.
Non secus ac coelo jaculatum fulmen ab alto
Si densam invadit sylvam atque incendia miscet,
Ambusti trunci, rami, frondesque comantes
Horrendum strident, fugiunt volucresque feraeque,
Et coelum fumo obruitur levibusque favillis,
Sic postquam afflati coelesti Numine manes
Assaltare sinu vitam sensere secundam,
Certatim ingenti celebrant nova gaudia plausu,
Perpetuae et sumunt risus, floremque juventae.
In numerum tum membra movent, luduntque choreis.
Accensasque agitant divina luce lucernas.
Pars templi ingressu latum se torquet in orbem,
Portaque fulgenti prostat circumdata serto,
Ut rosa, quae dispansa sinus ostendit hiantes,

Aut torques formosae ambit qui colla puellae
 Auro insignis flavo, fulgidulisque lapillis,
 Aereas tergo sibi pars accomodat alas,
 Et volitat circum, albo signat et aera sulco:
 Defixique tholo, festiva et luce fluentes
 Unus post alium duplici se tramite tollunt,
 Inque Crucis morem suspendunt axe lucernas,
 Quas coelo illapsa, ut venientis sibilus aurae,
 Dia Charis refovet, liquidoque innutrit olivo.
 Quisque suo implicitus rutilo devolvitur orbe,
 Et late excussis effundit crinibus ignes.
 Ut coelo attolli, et blando colludere vento
 Visum insigne salus hominum a quo nexa pependit,
 Vires amittunt venti, sol aureus exit,
 Ridet pacatus discussis nubibus aether;
 Jam corda humano discunt mansuescere cultu,
 Et fera compositis mitescunt saecula bellis.
 Ut sol Oceani surgens nitidissimus unda
 Exerit os sacrum coelo, tenebrasque resolvit,
 Et lucem, et vitam terris, et gaudia deffert,
 Coelipotens oculum aeterno sic monte reclusit
 Gaudia percipiens natorum, et risit eisdem.
 Tunc fronte illorum divina revixit imago,
 Et plausu, atque nova declarant gaudia luce,
 Avulsum aethereis ut dicas sedibus axem,
 Et centumgeminos terris splendescere soles.
 Tunc cornu Crucis in dextro ignes intremere omnes
 Incipiant, paullatim aurato hinc cardine verti,
 Et tandem ruere omnes torto turbine rapti.
 Disruptus stridet revolutis orbibus aer,
 Et riguum reptat celeri vertigine murmur.
 Fila lyrae coelestis tentat pollice Siren,
 Rumpitur in laetum vocum et concordia cantum.

Et te, Diva, canunt cui velum umbratile vultus
 Inficit, et pretium et nostri substantia voti,
 Verum Syllogismi jactis retibus infero,
 Et triplici incedis frontem redimita corona.
 Tu dextra, ajunt, fers calicem a quo candida surgit
 Dia Ceres miris signis impressa notisque,
 Arboris et sanctae laeva venerabile tollis
 Pondus, vexillum populorum, et gloria regum,
 Firmis et pedibus supposita triangula calcas
 Magni animi, atque invicti pectoris argumentum.
 Et tibi, conclamant, coeli, vitaeque, necisque
 Tradidit Omnipotens claves, adytisque reclusis,
 Quos ibi thesauros posuit Sapientia prompsit.
 Quaeque loquens secum didicisti ipsius ab ore,
 Albo scripsisti libro, clausumque sigillis
 Septem servasti, cui mansuetudinis index,
 Et vitae insontis specimen, tener insidet Agnus.
 Hinc aras, referunt illam evertisse Deorum,
 Fictisque Errorem spoliis reperisse latentem,
 Illius et populis rictum ostendisse nefandum.
 Ascendisse dein Capitolia celsa, Jovemque
 Prostrasse ex alto spoliatum fulmine saxo,
 Vexillum et fixisse Crucis, digitoque sub ipso
 Has scripsisse notas: humani est culminis omnis
 Temperies, humilisque modestia fundamentum.
 Demum majori nisu, resonoque boatu:
 Ter sena exclamant adsunt en saecula, Petra
 Ex quo conspicimus super hac te, Diva, sedentem:
 Jam bis sena Senum. lato tuba concrepat, omnes
 In te jam cupidae discendi, et lucis egenae
 Extendunt aures, et vestunt lumina gentes.
 Tu verum justumque doces, tu regula morum,
 Lactea tu via mortales quae ad sydera ducit.

Spe stulta aut odio ductus quis tollere dextram,
 Et monte ausus erit sanctam subvertere Petram?
 Ecce dolos nectunt caecos, ecce arma capessunt
 Tartara, et arrectis Alecto exhibitat hydrys.
 Macte animo, Deus inquit, Nata, manuque potenti
 Ante illam extendit clypei septemplicis orbes,
 Et trepidæ afflato dat Numine firmamentum.

Talia cantabant tremulis clausa orbibus ora,

Et positis radiis auri, argentoque refusi
 Visi sunt intus subito candescere vultus.
 Tum coeli convexum lux adamantina vestit,
 Livent sapphiro stellæ, pallentque smaragdo;
 Liliolis hinc tellus, albicat inde ligustris:
 It vitreo rivus pede, spumant flumina lacte:
 Incipit ire dies niveis circumdatus horis,
 Argento et liquidus coelo dilabitur annus.

Laevo in ramo infelicis tunc arboris orbes

Visi omnes magis accendi, atque axe rotari
 Quorum unus detento assurgens aureus astro
 Plura loqui aggreditur, vacuo et vox effluit ore.
 Auro illi flovent crines, oculique renident,
 Ut fulget gemino ridens carbunculus ore.
 Linguarum in morem radiis hinc hincque retractis,
 Vox tandem, torta aeratis ut flexibus, exit.

Dives opum quondam, aggesto et spectabilis auro,

Patricia incedens signabam compita luna;
 Invidia at pressus, fatisque ac sorte repulsus,
 Commoda, divitias, bona, amicos, gaudia, famam
 Amisi. Eger, inops, miser, illaetabile cunctis
 Omen onusque stelli, amissi et nova causa pudoris.
 Omnibus exhaustus jam casibus, omnium egenus
 Coepi ut solamen quamcumque requirere mortem;
 Cumque modum expendissem, et res atque arma parassem,

En mulier, grandi cui fulget jaspide pectus,
 Astitit ante oculos, viridi atque obsita peplo;
 Quae sic affari, et curas his demere dictis:
 Fili, ne dubites, invicto pectore fata
 Sustineas adversa, ut discas, fausta mereri.
 Tolle oculos, habitat qui te solabitur illic,
 Erexitque manum, inque leves evanuit auras
 Tunc ex ambrosio coma quae spargebat odore,
 Atque a mirifico ardebat quo lumine vultus
 Agnovi Divam, atque libens sua jussa capessans
 In melius vitam, renovatis moribus, egi.
 Et cum praescripti vesper lucesceret aevi,
 Et novi optato tandem me asciscere coelo,
 Mundo oculos clausi, atque alma hac in luce reclusi.
 Dicite nunc illam qua parte, locove revisam,
 Heu liceat Divae saltem cognoscere nomen!

Dixerat, auditurque novum increbrescere murmur,
 Entheae et in oculis visae consurgere Mentis,
 Quae sparsas oculis quatientes grandibus alas
 Flabant, et fugientem animam haec in verba trahebant.
 Ut miseris juvet, et Patris mandata facessat,
 Illam saepe errare vides per tesqua, per urbes,
 Pharmaca, solamenque malis quocumque ferentem:
 Audisque inter pastores, rurisque colonos
 De messe, aut vite, aut hyeme, aut grege saepe loquentem.
 Quippe urbem interdum nunquam violabilis intrat,
 Et tenuem exercens fuso glomerante Minervam,
 Scrutatur mentes hominum, ridetque videndo
 Ut stultus numeris, pauper stipe, doctus honore,
 Blanditiis capitur puer, obsequiisque proedros.
 Artifici assidens firmat nunc pectore vires,
 Sudorem tergit frontis, lenitque labores.
 Audit nunc questus populi, nunc mitigat iras.

Luget cum vidua, relict nec vota puellae.

Cum pueris ludens meditantem multa parentem

Laetificat risu, monitisque crepundia miscet.

Tandem ubicumque fluunt lacrymae, infortunia squallent,

Semper ibi omnipotens colitur Dea, Spesque vocatur.

Cum siluere chori, immensusque obmutuit aether,

Syds, quod procul indistincta luce micabat,

Accessit rapidis detorquens flexibus orbem:

Utque afflat teneros pastoris fistula questus,

Has dulci fusas emisit murmure voces.

Vi pulsus, patriam linquens, dulcesque Penates,

Externas exul cogor percurrere terras,

Hospes et invisus mendici absumere mensas.

Aeris inops, miser, et fatis vexatus iniquis,

Et coetus hominum, lucemque, Deosque perosus,

His manibus volui infelicem abruptere vitam;

Praecipitemque dedi tumidi me fluminis undis.

Cum, siste, a tergo vox haud mihi pervia clamat,

Et me, quae ex alto cecidit mox anchora coelo,

Detinuit morsu, incolumenque ad litora traxit.

Non haec ad patriam, demens, te semita ducit,

Vox eadem institit, ad quam haud scandes ipse priusquam

Illuvie haud imundes meliori membra lavacro.

Sic dicens noctis tacitis se immiscuit umbris.

Vocemque audivi tantum, vestemque loquentis

Vidi inter dumos viridi perserpere limbo.

Parens imperio, et monitus meliora secutus,

Agnovi et lavi foedae vestigia vitae,

Sanctis fretus et auxiliis, et abire paratus

Imperturbato expectavi pectore mortem.

Cum vox nota, veni, increpuit, dextramque tetendit.

Hinc roseum digito describens aere sulcum,

Jungeret ut coelo lucis sinuamine terram:

Hac, inquit, procede via, patriamque revises.
 Turbine tum raptus, superis atque additus astris,
 Quaesitam hic patriam inveni, sedesque beatas,
 Felix deliciis, divini et nectaris haustu.
 Illam at ubi inveniam, bona quae mihi tanta paravit,
 Cui meritum reddam obsequium gratesque rependam?
 Vix ea fatus erat, Superum cum lucidus ordo,
 Syderibus nixus, rutilo et conspectior ore:
 Aspice conclamant, fremit et clamoribus aether.
 Aspice, Diva venit, Summique Parentis ad aras
 Sistens, deponit phialam in qua candida fervent
 Vota hominum atque preces, et sanctum Numen adorat.
 Nec coelum ingreditur, donis sed onusta Parentis
 Impatiens miseris promissum ferre levamen,
 Dat Patri amplexum, explosisque elabitur alis.
 Difficile est ea quas teneat nunc dicere sedes.
 Multis jam saeculis obscuris clausa cavernis
 Una cum Patribus, qui illuc morte reducti
 Regem expectabant, coelo qui missus ab alto
 Frangeret obductas antiquo crimine portas,
 Tergebatque illis lacrymas, et vota fovebat.
 At postquam mortis victor, mundique Redemptor
 Explevit Patrum votum, solvitque catenas,
 Mortales terris consolatura remansit:
 Et mille assumens facies, et nomina mille
 Inter eos sedem statuit parvosque Penates:
 Semperque ut renitet viridi circumdata velo!
 Utque suo rident quae aliis fert gaudia vultu!
 Ignoti interdum maris errabunda per undas,
 Propitium sydus, celso astat fulgida malo,
 Et medios inter scopulos, coelique ruinas
 Incolumem navem et fortunam ad litora ducit.
 Soepe sequens mercatorem in regione remota,

Anceps dum sortis varios rotat alea casus,
 Aut mutat merces, aut quaerit montibus aurum,
 Aut saxis gemmas, deserto aut litore conchas.
 Nec prius astrigeras coeli transcendet ad arces
 Quam vertendarum solvantur foedera rerum,
 Cunctaque corripiat rivolutis orbibus Aeon.

Tunc coelum apparet viridi fulgore refusum,
 Et viridi dilapsus lumine fluctuat aer.
 Tunc herbis viruit tellus, tunc frondibus arbos,
 Crinibus atque novis laetum, viridique juventa
 Circum lucorum senium venerabile risit,
 Surgensque exultavit agris viridissimus annus.
 Cum choreae astrorum, clamantiaque ora quierunt,
 Fax, cruce quae media, pressa vix luce tuetur
 Vertitur, inque novum crescit rapidissima solem,
 Et motu in celeri argutum ciet aere murmur
 Labentis rivi ut planctus, gemitusque columbae.
 Virginis interea ludens nitidissima disco
 Effigies, imbuta nitet cui murice palla,
 Velle loqui ostendit, prono et caput extulit astro,
 Et vox prosiluit tinnitu flebilis harpae.

Dicta olim aethereae primaeva ego filia lucis
 Summo aderam Patri dulci cum percitus oestro
 Externorum operum lato se pignore fudit,
 Nostrosque ante oculos pulcherrimus astitit orbis.
 Quis non flevit homo cecidit cum primus, et omnem
 Traduxit secum vitiatam stipite gentem?
 Arcum Justitia arripuit telumque tetendit,
 Humanumque genus missis periisset in undis,
 Reliquias ni ego servassem arcta in linte repostas.
 Ex illis surrexit pulchrior inde ruinis
 Mundus, et esse suam voluit, propriamque vocavit
 Partem, firmavitque suo Deus ipse sigillo.

Non dicam huic populo, sibi quem delegerat ille,
 Ut custos fuerit, pater, et dux, atque magister:
 Queis nec prodigiis sese patefecerit ultro;
 Qua traheretque via, et leges et jura dedisset:
 Sumpserit aut quoties clypeum, aut eduxerit ensem
 Ipse suam ut tegeret partem, aut expelleret hostem.
 Non dicam penes ipsam cur deponere sceptrum,
 Vel legis voluit tabulas, vel foederis archam.

- A Patribus praedicta, et jam maturior aetas
 Procidit aetherei ut veniat Sapia Patris
 Obstructas culpa coeli recludere portas,
 Humani et lapsi generis sarcire ruinas.
 Vidi egomet coelo stellam, Regesque sequaces
 Ornantes magnis Pueri incunabula donis.
 Indivisa comes profugum, reducemque secuta
 Aetereo pavi rore, et velamine texi.
 Ipsum sectabar quando per aperta locorum,
 Perque domos populos verumque aequumque docebat,
 Prodigiis addens miris nova pondera dictis,
 Queis ego flammiferas nectebam fulminis alas;
 Aurorae et radiis divini et nectaris imbre
 Semina, quae magnus spargebat Messor, alebam.
 Filia nec segnis, gelido devicta timore
 Fugi, nec captum, aut caesum, passumve reliqui.
 Quippe illum Crucis immani sub pondere lapsum
 Vidi nudatum spoliis, lignoque peremptum;
 Quin imo audivi vocem morientis, et illum
 Vidi animam summi in manibus dimittere Patris,
 Verbaque quae audivi nunquam moritura manebunt.
- Postea cum victor superas concessit ad arces,
 Hic ubi nunc largo pubescit vinea foetu,
 Ipsius plantata manu, deserta remansi;
 Atque ubi jam densae texunt umbracula frondes

Posco sedens Superos raptum querebunda Parentem.
 Inseruique solo hunc ramum felicis olivae
 Cujus sub foliis vigil incunabula servo
 In quibus vagit, adhuc proprios nec sentit honores
 Religio infans, sceptris ludens atque coronis.
 Et lac mulget ei pressa Sapientia mamma
 Pauperies pannis tegit, atque ego flamine membra
 Vel foveo, aetherei vel mellis munere pascor,
 Crescentem sobolem pane aut innutrio vitae.
 Sola equidem sum, non penitus tamen ille recessit,
 Nec vigiles oculos a me Pater amovet unquam.
 Cernitis undantem fumum alta ex rupe fluentem?
 Fulmen ibi abscondit trifidum igniferasque sagittas,
 Luctantes ventos, tempestatesque sonantes,
 Et currum tonitru horrisonum, magnumque tridentem
 Quo terram quatit et sceleratas diruit urbes,
 Immensum et clypeum gentes quo et regna tuentur,
 Jessiadis fundam, atque hastam Michaelis, et atrae
 Cornigeri Vatis posuit miracula virgae.
 Haec habitat Genitor loca, videruntque sedentem
 Soepe illum populi fumoso hoc vertice montis
 Terrifico armatum scuto, nimbosque cientem.
 Ipse super caput in speciem mihi constitit ignis,
 Ejusque afflatu divino concita motu
 Surrexi, arripuique tubam Jericuntis, et orbem
 Implevi sonitu. Hinc templa, et Di gentium, et arae
 Intremuere omnes, magno et cecidere fragore.
 Ascendens solis currus lucem undique fudi,
 Portavique Crucem gemini ad confinia mundi.
 Me penes asservantur praemia digna laborum
 Illis qui mortem pro Christi nomine passi
 Emerunt proprio perfusas sanguine palmas.
 Hoc, quod sydereis collegi manna viretis

In teretes concretum gemmas, largior illis
 Qui vitae exempti curis, humilique recessu
 Aut quaerunt pacem, aut animum virtutibus aptant,
 Quique Dei memorant jura, atque oracula pandunt,
 Exemploque docent populos et voce, gregemve
 Ad puros fontes et sacra ad pascua ducunt.
 Clausae me quoque vox tangit gemitusque columbae,
 Quae cui virginei sacravit jura pudoris
 Coelestem sponsum impatiens compellat, et urget,
 Juratamque fidem poscit, gemmamque jugalem.
 Perfugium miseris vidua in me moesta recumbit,
 Et domus et soboles: per me desertus amicum,
 Orphanus invenit matrem, mendicus asilum,
 Hospitii pacem demens, aegerque salutem,
 Captivus libertatem, extinctusque sepulchrum.

Aeterni Patris solio fixi ipsa catenam

Auro perfectam solido, mundumque revinxi
 Quo super ingratum humanum genus exigit aevum,
 Et choreas circum anni, atque horae, et tempora ducunt.
 Artificis divini incude exinde sonanti
 Extruxi fila ex ipso deducta metallo,
 Et nodos texi inter se quibus cuncta ligantur.
 Jungitur hinc natus patri, atque hinc nupta marito,
 Et frater fratri, atque coheret amicus amico,
 Et supera imis connectuntur, vitaeque letho.
 Hisce imo ex nodis corpus sociale revinctum
 Stringitur, atque fit agglomeratis partibus unum,
 Juraque stant pacis, rerum et pulcherrimus ordo.

Perfectis mandatis Patris, ad astra redibam,

Sed prius huc veni dulces visura Sorores,
 Atque inter vos mansi parvo hoc sydere clausa.
 Nunc quin stringam amplexu non divellar ab illis.
 Haec dicens ipsis candentia brachia tendens,

Pandebat roseo reseratum pectus Eoo.

Ambae ille occurrunt, choreis facibusque relictis,
 Mutuaque alternis innectunt colla-lacertis.
 Quis referet subito occursu quae gaudia mentem
 Extulerint, quae laeta animis illapsa voluptas?
 Fulserunt circum rubea tunc omnia luce,
 Evolvensque suum lato curvamine cinctum
 Ter Divas amplexu junctas implicat iris,
 Laetitia, ludisque chori plausuque fremebant,
 Et centum ex manibus flores cecidere rosarum.

Panditur interea crescenti marmore coelum,
 Ignota cum fulta manu ingens ecce corona
 Auro inducta levi, crebrisque asperrima signis
 Ex alto labi, et liquido circum aere verti,
 Et capiti amplexatarum impendere Sororum.
 Hac Deus, ut perhibent, gaudet sibi cingere frontem
 Magna domatorum celebrat cum festa Gigantum,
 Aut solium ascendens Superum sedet arduus aula.
 Haec varijs circum gemmis baccata refulget,
 Fronte at conspicuus nexus mirabilis ardet,
 Candicat in quo adamas, viridique hiat ore smaragdus,
 Et rubet ingenti succrescens orbe pyropus.

Dum visu exultant, longisque obtutibus haerent,
 En reddit rebus surgens aurora colores,
 Et gallus rursum canit, atque diem exerit ore.
 Tum nox atra jugo fugiens velamina torquet,
 Ejus picta manu, et simulacra labantque, caduntque.
 Mentis inops surgo, fugit omnis inertia somni,
 Et fugiunt secum phantasmata cuncta, manentque,
 Me circum tumuli, cineresque, dolorque, metusque.

LIBER QUARTUS.

Funerea e tergo rejecta sindone, tristem
Mors campum lustrat squallenti advecta caballo,
Et valvis templi, et nigri per marmora busti:
Esto memor, morieris, gypso scriptitat albo.
Lumina et effossis scintillant torva cavernis,
Et crepitant putri exesi rubigine dentes.
O mors, sub terras nobis te Numina celant,
Ne visu pereat captus formidine socors.
Verum te sapiens spernit, miser anxius optat,
Captivus vocat et supplex tibi brachia tendit,
Intrepida justus te expectat mente, petitque
Te manibusque animisque et toto pectore fortis:
Mors, tantum ignavis astas metuenda reisque.
Cur igitur tumultum, vulgus terroribus implet?
Dumque alias, aliasque videt coalescere formas,
Atque ardere abeuntes sensim in sydera vultus,

Attonitumque stupet, majestatemque veretur?
 Intus, ubi huic credas, stridentes anguibus alas
 Eumenides quatunt, et hiant canis ora trifaucis.
 Semisopita super, si illum audis, sydera flavos
 Concludere oculos, circumque, intusque, supraque
 Aeternum silet, et late se tendit inane.

Aegra igitur quae mens gignit phantasmata, quaeque
 Implicat aut metus, aut somni ludibria nectunt,
 Quae tenebris glomerat nox atra, diesque repellit,
 Haec, vulgus, facies tibi, eosque verebere Divos?

O tu qui infirmus media jam morte teneris,
 Et Lethaea gravem subeunt oblivia mentem,
 Nigra tibi capiti extrema etsi pendeat hora
 Momenta enumerans, motis et sibilet alis,
 Fidens si in Summi Patris confugeris ulnas,
 Ad te haud terrifico accedit mors aspera vultu,
 Sed mitis venit, et blandi sub imagine somni.
 Religio, pandens gemina coeli hostia clave,
 Te super extendit palmas, jamque intonat ore:
 Ingredere, et felix cape quos spondemus honores.
 Exi igitur, captive, e faedo carceris antro:
 Accipias meritam, miles fortissime, palmam:
 O navis peregrina, optato allabare portu:
 Tuque, Ovis incertos referas ad ovilia gressus.
 Nusquam solus eris tumultu, patriamque domumque
 Atque Deum invenies, ejusque vocaberis hospes.
 Mille ibi per tenebras cernes errare figuras,
 Atque hilares circum tremere, atque ardescere vultus,
 Descendentque tuo inclinati funere Divi.
 Interea moriens, coelo et jam dignus haberi,
 Dulce subit circum flentes abiturus amicos
 Deficiente tenere manu, vultusque per omnes
 Magnum spectare errantem sine voce dolorem.

Dumque aperit labiis dulces pax candida risus,
 En squallet gelido mors ipsa decentior ore,
 Sicque manu blanda nutantia lumina claudit,
 Ut mors, an somnus fuerit mens pendeat anceps.
 Vivis virtutem suadens, pacemque sepultis,
 Jam longus populis metus, horrendum urna dehiscit,
 Totumque absorbet proclivem funere mundum.
 In cineres gentes abeunt, urbésque, Diique;
 Concidit et fractis tempus revolvibile pennis.
 Attamen iste cinis, magno qui se aggere tollit,
 Terrena est hominis pars, quam, quasi labile munus,
 Dimittit quisque immenso cum funditur aevo,
 Nec cessabit homo, etsi forma ac mente laboret,
 Nam praesens amplectitur, involvitque futurum:
 Et quamvis cineres dispergant aequore venti,
 Illis mixta tepent mansurae germina vitae.
 Surgite, sed Judex curvo cum flaverit aere,
 Numinis allapsu, aethereis atque imbribus aucta
 Principio haerebunt, compacto et corpore surgent,
 Quisque suis fiat sumptis tunc partibus unus,
 Quae rite adnexae, atque aeterno foedere junctae,
 Aut laeto, aut tristi fato involventur eodem.
 Nonnulli interea ex his quorum corpora vermes
 Hausere, aut foedo hic solvuntur pulvere, quosque
 Insiapiens vulgus penitus putat orbe revulsos,
 Praeclari ingenii foetu, scriptisque revivunt,
 Historiae et memori juvenescunt nomina cedro.
 Ut servant studiis conspirant omnibus Artes,
 Et vivi spirant telis et marmore vultus,
 Integer et moritur nescit qui vivere stultus.
 Connivens oculis, saxo Deus incubat albo,
 Afflatuque levi venientis desuper aerae
 Ipse Promethaeae coelestia semina flammae

Elicit, et longis devolvens saecula pensis,
 Et morti adnectens memoriali stamine vitam,
 Gaudia tristitiae, et terram conjungit Olympo.
 Hinc amor atque fides, sacri et reverentia busti
 Mortales revocant oculos, gemitumque reposcunt,
 Et pietate animum, et claris virtutibus ornant.
 Hinc decus est tortis vultus nigrescere vittis,
 Objurgare Deos pietas, et flere voluptas.
 Prodigus ipse animae, et nulli cessurus in armis.
 Dux tumulo occurrens, fastus compescit et iras,
 Cordaque molliri riguo labefacta pavore
 Sentit, et inter lauros tristes serpere taxos.
 Impius huc veniens, vultum strepitumque tremisit
 Judicis ad caedem coelo irrumpentis ab alto,
 Abdita qui tacitis reteggit dum crimina bustis,
 Nudaque retractis profert mendacia larvis,
 Conscia curarum perturbat pectora morsu,
 Turbinis et torti nigras quatit horridus alas,
 Et pone arrectis Furiarum exhibilat hydrys.
 Hic vanas ediscit opes contemnere dives,
 Ipse hic fit sapiens ediscens plangere stultus.
 Foedus perversis carcer, probrumque superbis,
 Justis perfugium, est inopi domus ultima bustum.
 Effrons progenies hominum dum sydera vultu
 Appetis erecto, et terram indignata repellis,
 Spargeris in casus, sortisque revolveris orbe,
 Inscia et incedis per iter declive sepulchri
 At sentit Natura tuas, sarcitque ruinas,
 Interitumque tuum montes, sylvaeque loquuntur.
 Ipsa gemit terra assurgens, dominoque cadenti
 Arboreos tendit mater miserata lacertos.
 Suspirat ventis, lapidosaque viscera laxat,
 Et circum largo virides alit ubere foetus.

Protinus et tenues in guttas solvitur aer,
 Et coelum flere, et montes atque avia discont.
 Rupibus ex altis Dryades pia brachia tendunt:
 Naiades ducunt flentem per gramina rivum,
 Et zephiri placidis irrorant flatibus annum.
 Jamque nemus tremit omne, gemitque et flectitur arbor
 Omnis in amplexus. Concusso stipite nutat,
 Jamque comas solvit taxus, jamque exhibet umbras;
 Jam tiliae pando protrudunt frigora dorso;
 Et nigras piceae lacrymas de cortice sudant.
 Effusis bicolor suspirat populus auris,
 Acclinisque salix plorat currentibus undis,
 Et simulat fessos curvato vertice somnos.
 Jamque ulmo vitis, vitique exhibilat ulmus,
 Et certant sociare umbras et nectere ramos.
 Torto et tu reptans pede circumfunderis anceps
 Infelix hedera, et nigris redimita corymbis
 Vincis brachiolis, et inumbras frondibus urnas.
 Tuque gemens astas passis, Cyparisse, capillis,
 Et facilis foliis coeli indulgentia ludit.
 Sit mirtus Veneri, servet sibi Gloria laurum;
 Mortis calvitium demissa fronde recondis
 Tu, Cyparisse, rogosque decus miserabile velas.
 Heroum haud merces sterilis, nec tegmen amantis
 Es tu felicitis, doctae nec praemia frontis,
 Ast ingrata viris arbor, ingrata puellis,
 Et surdos inter Divos, arasque nigrantes,
 Infensosque homines, fractis ades ultima rebus:
 Flecteris occasu nostro, comes isque sepultis.
 Nec minus interea execrata cubilia mortis
 Incipiunt vestris, flores, hylarescere, sertis.
 Vos quoque languidulo tumulis conceditis ore,
 Discolor et foliis passim dolor effluit omnis.

Cur, viola, infectos tristi ferrugine vultus
 Exeris, atque comae subluces purpurâ nigrae?
 Quos luctum inferiasque decent heu sumis amictus!
 Ut dolor ipse tuo, Narcisse, est pulchrior ore!
 Ipsi ut habent oculi moerentis pondera vocis!
 Pallor inest foliis, placet autem est pallor amantis.
 Nomine ne proprio, Zephiri, hunc accersite florem,
 Ne forsan tumultorum atris excita cavernis
 Audiat, et moestis rumpatur vocibus Echo.
 Pallidus hic hiat ut moriens depressus humi flos,
 Et nomen foliis atque infortunia praefert.
 Liquitur ille quidem, caecoque aegrescit amore:
 Ipse suum advertens pallorem dixeris: ardet.
 Tuque inter frondes radiantia surrigis ora,
 Et pulcher roseo torques te turbine, Adoni:
 Sicque micas linguis, et fractis, floscule, buccis,
 Palpitat et mollis levibus sic bractea flabris,
 Ut, suspiravit, dicat te quisque tuetur.
 Turgidulo in teretes tortae glomeramine gemmas
 Vos, Veneris lacrymae, teneris puerascitis herbis:
 Cumque novo tellus pubescit Daedala foetu
 Lutea flammeolo pingens viridaria flore,
 Vobis subridens prono Dea fulgurat astro,
 Divini et foliis inolescit gratia vultus,
 Circumque exiliunt blandae aspiramina formae.
 Pulchra verecundo suffundens ora rubore
 Ecce rosa occurrit, lato et tumet incluta gyro,
 Et quamvis simulet spinis armata rigorem,
 Plurima per teneras ridet clementia frondes,
 Piclaque nato trepidant praecordia fuco,
 Purpureum caput inflectis tu, triste papaver,
 Et Lemures umbram simul atque insomnia captant.
 Lilia, lacrymulis vos primis educat Eos;

Mane novo spirans zephiri genitabilis aura
 Allicit afflatu, tremulis atque obstrepat alis:
 Vos tamen haeretis campo, fixosque sepulchris,
 Fletu turgidos haud declinatis ocellos.

Supra squallet hyems tristissima mortis imago:
 Ingemit alituum infaustis ver vocibus intus:
 Frondibus autumnus circum labentibus horret,
 Undique et argutis aestas crepat usta cicadis.
 Sic hominis miseri tristi conterrita casu
 Omniparae convulsa parentis inhorruit alvus,
 Et sic omnis ager secum, omnis et angitur arbor,
 Imbribus et moestis totus circumfluit annus.

Primus homo dulces vitae vix hauserat auras;
 Vix tellus ventis dederat diffundere crines,
 Senserat et vegetali impelli viscera motu:
 Ignarus primos cum sol evolveret annos,
 Lunaque adhuc tenero signaret tempora cornu,
 Siccas pandebas herbis abscondita fauces,
 Urna, atque in magnum crescebas horrida ventrem.
 Alis et passis te nox antiqua tegebat,
 Vermibus et fueras tunc et domus ampla lacertis,
 Atque suas utero texebat aranea casses.
 Alitis hinc morbo absumptae, tristive senecta,
 Amissae aut pecudis dilapsa cadavera tabo
 Lenta trahens, rabidi explebas jejunia ventris,
 Et bos angusta stabat vix integer alyo:
 Et te vermiculatis papiliuncula pennis
 Ornabatque cadens spoliis squalentibus annus.
 Te propter ludebat adhuc ignara pericli
 Natura, et vario spargebat parvula flore,
 Dum tenues circum volitabant semina vitae,
 Et pecudum informes species, animaeque ferarum
 Dulcia distentis quaerebant pabula mannis,

Quae pronae in ventrem occumbunt cum sole, petuntque,
 Labentes aevi lubrico curvamine, bustum.
 Urna, et recluso expectabas ore cadentes,
 Et dira ingluvies obscoeno ventre furebat.

At primi ut terris incessit poena reatus,
 Aegraque seminibus riguit vis vivida jactis,
 Excita corripuit tardos mors antea gressus.
 Communem et cladem veniens produxit in aevum.
 Tum lethalis hyems infecto stipite serpens,
 Et sensim serae disponens cuncta quieti,
 Per gentes riguae sparsit contagia mortis,
 Et tenues vitae interceptit frigore ductus.

Tum collo haud faciles, scrutantes cuncta, gravesque
 Impositos Natura Deos sibi territa sensit,
 Ardere et torto sulcatam fulmine frontem.
 Sensibus hinc blando irreptans ignavia lapsu
 E manibus vigor, atque decus dilabitur ore,
 Atque infida sibi, et vota in contraria pugnax,
 Concidit apposito genitrix mammosa sepulchro.
 Credis adhuc sonitum procul exaudire ruentis,
 Morborumque vides foedos pallescere vultus,
 Atque famis frendere canes, et monstra novereae.

Mors tumuli tenebris, ubi adhuc vix nota latebat,
 Et dextra nondum valida tractaverat arcum,
 Docta comas sylvis pratisque excerpere flores,
 Et segetum senio, siccis et pascier herbis,
 Naribus humanae exhausit vix carnis odorem,
 Immane in risum os turpi laxavit hiatu,
 Concussae et rauco crepuerunt murmure malae.
 Brachia tum tendens magnos surrexit in ausus,
 Et falcem didicit firmo torquere laeerto.

Coeperunt hominum ad tumulum tunc lumina verti,
 Quoque ferant gressus lato se tramite raptos

Sensere, et paullatim adverso occurrere busto.
 Rerum illum dominum divinarumque capacem,
 Affinemque Deo, et fatis tibi debitum iniquis
 Hospitio admittens condebas, urna, jacentem;
 Totisque ad te etsi vergat cum gentibus orbis,
 Haud expleta tamen rabies est improba ventris.

Mors antro exiliens rebus sublata secundis,
 Jamque suis cernens subjectum legibus orbem:
 Sponte sua Di dent leges viventibus, inquit,
 Debita defunctorum sed inih scepra remittant,
 Arripit hinc vas Pandorae mundoque refundit,
 Et dirae scelerum facies bellumque, furorque,
 Et dolus, et livor, torpisque libidinis aestus
 Terram invadunt, quam solio ut conspexit ab alto.
 Omnibus infectam vitiis, probroque sepultam
 Omnipotens, faciem avertit, dextramque retraxit
 Qua sustentatur. Ferrato e cardine vulsa
 Illa tremens ruit, infuso et natat obruta ponto,
 Et vitae lumen Stygiis extinguatur umbris.

Ut mundi exuvias traheres, praedamque vorares
 Centum pandebas avidas tu sanguine fauces:
 Cumque hominum caperent undis genus omne peremptum
 Ventris ut, urna, tui immanes tuinuere cavernae!

Tunc telis vacuam posuit mors dira pharetram,
 Atque antro in medio tandem exaturata quievit:
 Non secus atque extinctarum super ossa ferarum
 Sternitur, et dormit revolutus nexibus anguis.

Humanac interea stirpis revirescit, et ingens
 Exilit ad coelum ramis felicibus arbos,
 Frondibus atque novis, et largo pubere dives
 Paullatim mundum distenta protegit umbra.

Postquam junxissent sociali foedere dextras
 Mors et Peccatum, hic certos posuere Penates,

Dantque utrique epulas decerpti ex arbore fructus.
 Connubio orta infando, proles horrida crevit,
 Terraque dirigit diris pessundata monstribus:
 Tot sumunt facies, tot spirant ore pavores!
 Ausi illi omne immane nefas, rerumque potiti
 Mox populos opibus spoliant, et fulmine Divos,
 Jamque Pudor terris abiit, Pietasque, Fidesque,
 Et Virtus fugiens patriis se reddidit astris.

Ast hominum tandem casus sortisque misertus
 Summus rerum Opifex, finisque et originis experts,
 Unigenam terris misit, qui vincula rupit,
 Queis homo Tartareis servitum nutibus ibat,
 Et dura affixus trabe nostra piacula dempsit.
 Innatamque sacro detersit gurgite labem,
 Prodidit et puros fontis septemplex amnes,
 Humanae et vigit rorata propaginis arbos.
 Pulsa exinde cadens patefacti petra sepulchri
 Peccato caput infregit, jacuitque sub ipsa
 Queis cingebatur latrantibus undique monstribus,
 Ut dirus lapso percussus scorpio saxo,
 Sauciꝯ effractae torquet qui spicula caudae.
 Te quoque, mors, Victor solio detrusit ab alto,
 Et manibus telum arripuit falcemque minacem,
 Atque suum sequeris laqueis obstricta triumphum,
 Quae tua mens, Libitina, fuit cum ex faucibus Orci
 Laetos vidisti manes exire redemptos,
 Victoremque sequi laetum Poeana canentes?
 Nox antiqua suos illum penetrare recessus
 Palluit aspiciens, subitaque exterrita luce,
 Nigro pervolvens peplo larvasque Deosque,
 Taenariis, raptim fugiens, sese abdidit antris.
 Funereo hoc saxo sanctum caput ille reclinans,
 Et triduo in placida hic compositus pace quiescens,

In lucem vertit tenebras, tumulumque sacravit.
 Inde huic pulvino, mortis qui nocte premuntur,
 Acclines, longo carpent obliviam somno,
 Exciat horrissona ultima donec buccina cantu.
 Ergo quae caecis condebas, urna, tenebris
 Se subdunt oculis, arcanaque cuncta patescunt.
 Non vanis foetum larvis, spectrisque refertum
 Aut monstris specus es tu, sed domus hospita fessi
 Es peregrini, qui coelum patriamve requirit,
 Quadrifidique olli insigne est infamia ligni.
 Cuncta silent te circum, cunctaque tuta quiescunt:
 At requies operosa, silentia et ipsa loquuntur.
 Tu pessum ire vides urbes, mundique decorem
 Vertere, et effoetis coelum veterascere saeculis.
 Antiquae secreta notans tu oracula linguae,
 Arcano inscribis feralia marmora versu,
 Longaque semirutis comprehendens saecula syglis,
 Grandia transmittis populis monumenta futuris.
 Nunc ubi regnorum veterum insuperabile robur,
 Quod ferrum haud poterat, nec edax abolere vetustas?
 Corpora magna jacent propriis obducta ruinis,
 Et centum ex putri effluxere cadavere regna;
 Quorum sceptris solo jactis radicibus haerent;
 Et nunc auratis frondescunt vivida virgis,
 Foedis nunc tractat manibus diademata vulgus,
 Et miser incertis trepidat sub legibus orbis.
 Hic ubi disjectas moles, avulsaque saxis
 Saxa vides, Maurusque locat tentoria pastor,
 En Charthago jacet diri ludibria fati,
 Nec precibus Divos tentat, nec jurgia jactat.
 Anxius ecce sedens Pharia Neptunus arena
 Cernit per campos naves decurrere, laetas
 Tendere et Amphitriten Rubro e litore palmas,

Pandere et occulti Nilum mysteria fontis.
 Dumque hominum pavet ingenium dextramque rapacem
 Jam magnum e manibus sentit cecidisse tridentem.
 Doctrinae omne sacrum manus importuna profanat!
 Celsis Pyramidum caveis avulsus Amasis
 Venditur en parvo, et foedis crepat aspera rugis
 Pellis, hiantque ora immani deformia rictu.
 Busto jam Numen populis evolvitur Isis;
 Spargitur en lino tectus per vulgus Osyris,
 Omnigenumque Deum monstra, et latrator Anubis
 Vermiculisque scatent, atque obscoeno pulvere sordent.
 Fabula nunc vani est, Babylon, tua gloria vulgi.
 Pingues Xersis opes, formidatamque Philippi
 Progeniem rapuere dies, nescitque vetustas
 Nomen, et in vacuo livescunt fata sepulchro.
 Flexipedes hederæ nigris texere corymbis
 Atria festivo quondam resonantia plausu,
 Contegit herba Deos, adytisque evolvitur anguis,
 Et templis raucae repetunt convicia ranae.
 Tarpeja residens horrendus Jupiter arco
 Haud quatit immani libratum pondere fulmen,
 Et tegitur dumis Superis habitabile saxum.
 Sic tumulis dum homines decus immortale reposcunt,
 Factis haud noti pereunt, tumulique superstant
 Stultitiæ indicium, aut falsi argumenta doloris.
 Aurea, marmorea, aut vitrea aut sit fictilis urna
 Fœdum, ubicumque cinis lateat, servabit odorem.
 Omnes sortem hominum miseram, exitiumque fatentur.
 O qui miraris veterum monumenta virorum,
 Divum et ibi credis manes habitare repostos,
 Et caveis ululare canes, efflare chelydros,
 Et Divos jures rigido sudasse metallo,
 Et torvis arsisse oculis simulacra, nec intus

Cernis hiet detorto ut Desolatio rictu,
 Horreat et mors cui superest spes nulla salutis:
 Eja aperi et dices: mundi ecce ut Numina sordent!
 Doctior illorum forsā cum nomina noscas
 Et patriam, et gesta, et mores, et crimina fles.
 Ast utinam melior, minus etsi doctus abires!
 Ante humilem hanc foveam mecum nunc siste parumper,
 Ipsumque hic melius dabitur te nosse, tuique
 Senseris augeri pretium cum plangere discas.
 Huc saepe et Sapiens veniens non tristia mortis
 Arcana exquirat, vitae at qui pulchrior usus,
 Secreta et capitur taciti dulcedine fletus:
 Spemque, metumque, Diis propior, sub pectore versans,
 Ex hac securus mortalia despicit arce.
 Ligna Crux quae funereo est superaddita busto
 Fidum hic Christi cultorem docet esse sepultum.
 Non fastu tumulus splendet, non divite cultu;
 Versicolor doctis non ludit fabula larvis,
 Et satis illum, qui praesens Deus incolit, ornat,
 Alma quies defuncti oculis gratissima serpit,
 Et frondes blando suadent nutamine somnos:
 Atque adeo circum suspirat flebilis aura
 Ut dicas: toto huc concessit gratia coelo!
 Non patitur loculum caeca tenebrascere nocte
 Dia Fides, guttasque aliquot de divite cornu,
 Quod manibus gestat, liquidi profundit olivi,
 Lampada et accendens astat, speculoque fideli
 Quod capere hand possunt oculi sensusque remittit:
 Dum Spes intorto dstringit somnia nexu,
 Et picto extincti circumdat tempora serto.
 Ecce autem variis praecinctae floribus Horae
 Rore novo aspergunt tumulum lustrantque choreis.
 Excita per cineres tenuis tunc vita movetur,

Aetherea hinc forma induitur, mox explicat alas
 Seque choris miscet, solisque intersita torque
 Gemma recens rutilat, vitae vel marginæ fontis
 Flosculus aeterni micat inter pignora veris.

Ne tumultum accedas vitii qui sorde volutus
 Omne sacrum spernis, mortemque et Numina rides.
 Fulmina enim Nemesis nigrum hic efflantia fumum,
 Et Diræ ultrices virides posuere cerastas.
 Ossa nec effodies manes quin laeseris ipsos,
 Naturam et fremitu poteris cognoscere matrem.

At sol Centauri ascendit jam terga, cadentes
 Foedo et moestitiæ tingit pallore Calendas.
 Auditis? trepidas rumor quis fertur ad aures?
 Cur plangunt sacra congeminationis pulsibus æra,
 Moestarum late et vocum perlabitur Echo?
 Horrendum en hinc diræ formidinis antrum:
 Panditur ingenti strepitu domus horrida mortis,
 Atque intus populus densis effunditur undis.
 Apparet campus maturis sparsus aristis,
 Quas sectas variis stringit Libitina manipulis,
 Turbaque circumfusa ruit, natosque patresque
 Evocat extinctos; conspargit floribus aras,
 Et circumpositis inclinat vota sepulchris.
 Religio haud renuit mortis vestire colores,
 Sicque canit, tumulos lustrans, ut flere putares.
 Qua facie aerumna hic plorat! pronusque sepulchro,
 Et liber curis, terrenæ et pondere faecis,
 Hic puer haud petulans amor est, Numenque pusillum.
 Tormentum hic pietas dulce, imbre liquescit amaro,
 Sordida et indutus veste est dolor ipse venustus.
 Humanae, tellus, sobolis quæ fragmina servas,
 Quæque horrent homines gremio miserata recondis,
 Te mea sub pedibus ruptam nunc lamina spectant,

Perque nigros tumulos quaerunt errantia pacem.
 Te mea labra vocant jam frigescentia matrem;
 Nec mihi nunc longos sub dio ducere somnos,
 Si pia me excipies, dolet aut jacuisse per herbas.
 Se tacitis vertit sua per vestigia tempus
 Passubus, et lenta consummens omnia morte:
 Quaelibet estque gradus quo fato impellimur hora.
 Nos lethi tamen immemores decurrimus aevum,
 Nostrae incedentes miseri per rudera cladis.
 Pectora ventoso laxantur turgida voto,
 Et cras semper vixuri, non vivimus unquam.
 Durum hominum genus, infaustum cum quaereret aurum
 Effodit tibi, Terra, sinus, maternaque rumpens
 Viscera, proh scelus! effudit disjecta per agros,
 Tractavitque jovem manibus, latebrisque revulsit.
 Partem saepe tui exiguam ut ditione tenerent
 Inter se rabidi fratres in bella ruebant,
 Quaesitamque sacro foedabant sanguine glebam.
 Verum tu cunctis mater justissima, natos
 Perfers, viventes nutris, operisque jacentes.
 Nunc bona parce parens: fessus bellique viaeque
 En venio, breve ero vili hoc sub cespite nomen,
 Accipietque meos vulgaris testula manes.
 Terrifico Libitina mihi jam pandit hiatu
 Sub pedibus foveam: suspensae brachia mortis
 Frigida jam nostris inhiant complexibus, asper
 Et mihi Cerbereos irritat sibilus angues:
 Proximus et tumulo steriles hic demoror annos
 Quos decessuris clivoso tramite vitae
 Per varios praeceps casus rota dividit Aevi,
 Flebilis et summum ante diem, hic animam traho longam,
 Et partim exceptus tumulo, partimque superstes
 Funeris ipse mei, producens pondera, vivo.

O Pater, o hominum, Divumque aeterna potestas,
 Nubibus exiliens, tonitruque horrendus et igni
 Cur ruis in miserum, convertisque ora retrorsum?
 Ecce humilem immenso collidis pondere vermem!
 Solventem nostrae video te vincula vitae,
 Inque tuis animam manibus trepidare revulsam.
 Efflas, parsque mei melior delabitur auris,
 Ut volitat crepitans latis frons arida campis
 Quam torquent duro decerptam stipite venti.
 Nocti, quae prono pendebat languida mundo,
 Velabatque mihi alarum nigredine vultus!
 Nox, dixi, aeterno claudis mihi lumina somno!
 Cum rutilos surgens aurora immitteret ortus:
 Heu! frustra, dixi, rorantibus humida guttis
 Rursus, Diva, diem revelis coeloque reducis;
 Hic ego perpetua delapsus nocte jacebo!
 Cum sol exoriens horas properaret euntes,
 Atque rotam labentis circumvolveret anni!
 Sol, super hunc tumulum pleno cras aureus ore
 Fulgebis, dixi, et mortis pallentibus antris
 Fusa mei nigro stridebit pulvere inago!
 Aura dolens, levibus quae alternans motibus alas
 Nomina muta foves bibulis dispersa favillis,
 Flabrisque horrescit surgens in gramina bustum,
 Ad lucos remea, Vates en cespite dormit!
 Per lauri frondes frustra placidissima ludis,
 Arborea et frustra caput umbra et frigore lenis;
 En Vates dormit, lucos repetat, aura, relictos.
 O cineres inopum, tenues sine pondere vitae,
 Qui sudore solum, atque emistis funere pacem,
 Et dura hic capitis comptae solatia mortis,
 Excipite hanc animam, sociamque adhibete sepulchro.
 Cervicem patria in terra hic posuisse juvabit,

Ossaque sparsa solo muta atque ignota jacebunt,
 Atque via in media pede conteret advena nomen!
 Ipse locum mihi delegi, spatiumque pererrans
 Luminibus tacitis: fatis mihi debita, tellus,
 Ter salve dixi, et ter vox summo excidit ore.
 Te zephiri, addebam, foveant, tibi lenior aura
 Suspiret! gemituque nigris reboabant antra cavernis.
 Hei mihi! cur crines subito terrore rigescunt?
 Me sopor urget iners, venturi et Judicis horror.
 Vermibus en turpis sternor reptantibus esca,
 Saevaque mors gelidos morsu depascitur artus.
 Qui modo me vidit primaëvo in flore juventae
 Sollicita in varias turquentem pectora curas,
 Cras: ubinam est? oculis expendens singula, dicet,
 Conspicietque meum pubescere gramine bustum.
 Hic mihi stella cadens teneros dabit ultima risus,
 Ossaque mulcebit venientis sibilus auræ.
 Cumque meum saxo prospexerit advena nomen,
 Pendeo si haud vacuus Christi de vite racemus,
 Sat mihi, si moesta pracingens busta cupresso:
 Quas, dicat, tumulis lacrymas dedit, ipse meretur.

